

HÉTFŐI NAPLÓ

AZ ELŐFIZETES ÁRA:

Egy évre ..... 100.000 K
Félévre ..... 50.000 K
EGYES SZÁM ÁRA:
Magyarországon 2000 K. Jagoszláviában
dinár. Ausztriában 2000 osztrák korona

POLITIKAI HETILAP
FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ELEK HUGO

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII. kerület, Rökk Szilárd uca 3. szám

Telefón: J. 8-96, vasárnap este: J. 62-35

XVI. évfolyam

Budapest, 1925 május 25

21. szám

Megmentették az Unio-színházakat

Megszűnik a konzorcium — Augusztus 31-ig mindenkinek biztosítják a járandóságait. Leszállítják a sztárok fizetését

A válságba került színházak kölcsönt kapnak a szanálásra

Az Unio-színházak immár egy hét óta tartó súlyos válságában vasárnap délelőtt döntő és messze kiható fordulat állott be. Elhatározták ugyanis,

hogy a konzorcium egészségtelen alakulását megszüntetik és visszaállítják a régi helyzetet.

Ezt a döntést hosszas tárgyalások előzték meg, amelyeket Csathó Kálmán dr. részint az Unio vezérigazgatójával, részint a színházi vállalkozástól távol álló pénzeszoportokkal folytatott a színházak megmentése érdekében.

Ezek a tárgyalások ma eredményre vezettek

és ezért Csathó Kálmán az Unio vezető tagjait vasárnap délelőttre felkérte a királyi törvényszék Alkotmány-utcai palotájába, hogy Csiky törvényszéki bíróval együtt, akinek az Unio kényszeregyességi ügye tartozik, részletesen meg tárgyalhassák a szanálás módját.

Vasárnap délelőtt tizenegy óra körül a meghívottak, Lázár Odön igazgató, Csontos Gyula, Tarnay Ernő, Tihanyi Vilmos főrendező és Törzs Jenő megjelentek Csiky bíró irodájában, ahol a törvényszéki bíró és Csathó Kálmán vagyontörvényszéki bíró már várt rájuk és tanácskozásba kezdtek a szanálásra vonatkozóan.

Elsőnek Csathó Kálmán beszélt, akinek minden szavából kiérzett a színház és a színpad szeretete. Hangsúlyozta, hogy a négy színházat nem szabad veszendőbe engedni és ezért mindent el kell követni, hogy a

magyar kultúra eme négy várát megmentésük

a sorsüldözött kis ország lakossága számára. Csathó Kálmán nagyhatású beszéde után az Unio-színházak jelenlévő képviselői vázolták a színház mai helyzetét és leszögezték abbéli véleményüket, hogy igenis a színházakat minden körülmények között fel kell tartani,

ha mindjárt egyéni áldozatok árán is.

Hosszas vita indult meg arra vonatkozóan, hogy a konzorcium a mai formájában életben tartható-e, vagy sem. Valamennyien azon a nézetben voltak, hogy

a mai állapot nem egészséges és fenntartása egyenesen veszélyezteteti mind a színház művészi színvonalát, mind a színészek existenciáját.

Ebben a kérdésben döntésre nem került a sor, mert Csathó Kálmán dr. kijelentette, hogy az első huszonnégy óra alatt, amióta hivatalában van, már

módot talált Csiky dr. törvényszéki bíróval egyetemben az Unio színházainak megmentésére.

A szanálás módja a következő:

A kényszeregyességi tárgyalások alatt álló Unio színházvállalat a hatalmas értékeket képviselő vagyontömegére kölcsönt fog kapni, amellyel újra talpra állítják a nehéz válságba került vállalatot. A kölcsönt az Unio vagyontömegére első helyen táblázzák be, miután Faludi Jenő vezérigazgató a színházak megmentése érdekében lemond az elsőbbségi jogról.

A kölcsön összege olyan nagy lesz, amelyben a színházak menétét biztosítani lehet, legalább is a nyáron keresztül.

Ez a szanálási mód természetesen sok megbeszélni valót kíván, tehát elhatározták azt is, hogy a mai naptól kezdődően

Csathó Kálmán dr. és Faludi Jenő dr. együttesen vezetik a színház ügyeit

és minden kérdés fölött őket, ketőjüket illeti a döntés joga.

A megbeszélés szerint, amelynek eredménye végleges döntésnek tekinthető,

a színészek néhány napon belül megkapják a május 16-ig elmaradt fizetésüket, elsőjén pedig pótolják azt a különbözetet, amelyet fizetésükből a konzorcium idjeje alatt levontak. Junius elsőjéig tehát mindenkinek rendezik a fizetését.

Az értekezlet legfontosabb pontja a sztárok fizetésének ügye volt, amely hihetetlenül meglehetően a színházak fenntartását. Ezért elhatározták, hogy

a vagyontörvényszék a sztárok fizetését egyelőre harminc százalékkal csökkentti. Ha azonban az ügyek véglegesen rendeződnek, a sztárok visszakapják ezt a harminc százalékat is.

Vagyis ők most fizetésüknek harminc százalékát kölcsön adják a vagyontörvényszéknek az ügyek rendezésére.

A színházak egyelőre teljes üzemen játszanak tovább, és nem is szabad megakasztani anyagi nehézségek miatt egy színház játékrendjét sem, annál is inkább, mert hiszen az Unio-színházak műsora iránt ma a legnagyobb érdeklődés mutatkozik.

A Király-Színház új darabja a „Régi jó Budapest” a komoly sikereknek és előreláthatóan a sor-

Az egész vonalon nyílt szavazást követel a kormánypárt egy része

Bonyodalmak az egységspártban a választójog körül

A nemzetgyűlés pénteki ülésén Szilágyi Lajos hatalmas beszédben követelte a titkosságot és kifogásolta, hogy az egységspárt a falvakban nyíltan szavaztat, a városokban pedig hajlandó a titkosság alkalmazására.

— Várja meg a végét, majd meglátja... —

felelte Barla Szabó József egységspárti képviselő. Ez a közbeszólás hű kifejezése annak az egységspárti hangulatnak, amely

a nyílt szavazásnak az egész ország területére, tehát a fővárosra való kiterjesztését is követeli.

Az egységspárt tagjai között az

zatos előadásoknak valósággal új etapját jelenti. A Blaha Lujza-Színház kabaréja iránt is a legnagyobb érdeklődés mutatkozik, ugyancsak a Belvárosi Színház Pirandello darabja iránt is, nem beszélve a Magyar Színházról, ahol e héten kerül színre Ibsen nemesveretű „Per Gynt”-je, amely annak idején mérhetetlen diadalokat szerzett a színháznak.

A megbeszélésen szóba került a színházak nyári szünete is. Ebben a kérdésben úgy döntöttek, hogy

a színházak a nyáron át is játszani fognak,

a színészek pedig esetleg egyenként kapják ki nyári szabadságukat. A színház adminisztrációs ügyeit továbbra is Lázár Odön igazgató vezeti, akinek kipróbált tehetsége már elég biztosított ahhoz, hogy a színházak menetében fenntartás akadály nem lesz.

Az Unio-színházak körében vasárnap a késő délutáni órákban terjedt el a híre, hogy a

a szanálási akció sikerült

és semmi akadályja nincs már annak, hogy a színház tagjai gondtalanul működhessenek azokon a színpadokon, amelyekhez annyira szép diadal emléke fűzi őket.

A hír természetesen hihetetlen örömet keltett az Unio-színházak tagjai között, akik nagy szeretettel beszélnek Csiky bíróról, Csathó Kálmánról és Lázár Odönről, akiknek köszönhető, hogy az Unio-színházak tagjai újból biztos alapokon működhetnek tovább.

utóbbi időben e kérdés körül Komoly bonyodalmak támadtak. Dabasi Halász Móric vezetésével a képviselők egész serege követeli a nyílt szavazási rendszer teljes érvényesítését. Ehez a csoporthoz tartoznak dabasi Halász Móricon kívül Graeffl Jenő, Podmaniczky Endre báró, Szuhányi Ferenc, Edes Antal, Putnoky Sándor, Urbanics Kálmán, Barla Szabó József, Szilágyi Tamás és mások. A jelek szerint hiábavalónak fog bizonyulni a kormánypárt liberálisabb részének erővel állásfoglalása:

a kormánypárt egy része követelni fogja a nyílt szavazást az egész vonalon, tehát a fővárosban is,

sőt erre vonatkozóan módosító javaslatot is be fognak terjeszteni. A nyílt szavazás hívei szöveg szerint veszik a miniszterelnöknek azt a kijelentését, hogy a titkosság ügyében az állásfoglalás nem pártkérdés és azt mondják, hogy — ha lehetnek hívei az egységpártban az egész vonalon érvényesítendő titkos szavazásnak, mint Sziij Bátyint, Lukács György és mások, akkor joguk van „meggyőződésük” nek megfelelően a nyílt szavazási rendszer érvényesítését követelni — az egész ország területére.

A kormánypart vezetőkai nem tulajdonítanak komolyabb jelentőséget ennek a nyílt szavazásos akciónak, bár tagadhatatlan, hogy a plénumban komoly bonyodalmak létezhetnek, ha az egységpárt valamelyik tagja valóban módosítást terjesztene be az egész vonalon bevetendő nyílt szavazás érdekében.

Csak a nyári szünet után tárgyalja a Ház az új költségvetést

Muszár Károly a parlament munkaprogramjáról — Julius elején kezdődik a nyári szünet

Hétfőtől kezdve nyolceórás ülésekben tárgyalja a nemzetgyűlés a választójogi törvényjavaslatot. Ilyen körülmények között egy héten belül befejeződik az általános vita, amúll is inkább, mert az ellenzék vezetői már legnagyobb mértékben kifejezték álláspontjukat.

Az egységpárt vezetője egy informálta munkatársunkat, hogy a nyolceórás ülések bevezetése azért tartották szükségesnek, mert még sok elintézendő felszámolási számítanak és a nyári szünet előtt, amelyet

legközelebb Péter-Pál napján meg akarnak kezdeni,

de akarják tárgyalatni még az indennézet és a felszámítási törvényjavaslatot is.

HUSZÁR KÁROLY,
a nemzetgyűlés alelnöke a Ház legközelebbi munkaprogramjáról a következőket mondotta a *Hétfői Napló* munkatársának:

— Számításom szerint a választójogi törvényjavaslat tárgyalása két hetet vesz még igénybe. A választójogi részletes vitája közben Bud János pénzügyminiszter ur be fogja terjeszteni az 1925-26. évi költségvetést és ezzel kapcsolatban

hat havi indennézetet fog kérni a Háztól.

Igy tehát a felszámítási javaslat vitáját meg fogja előzni az indennézet tárgyalása, amely az új házszabályok szerint csak négy napig tarthat. Ezután következik a felszámítási javaslat vitája, amely előreláthatóan június végéig tart. A költségvetést csak a nyári szünet után tárgyalja a nemzetgyűlés.

SAKORVOSI rendelés
vör. és nem beteg
részt. Reményes egész nap
Rakóczi-út 32. I. em. 1. Rékasi szobában.

Kik lesznek a főváros törvényhatóságának kinevezett tagjai

63 helyett 62 kinevezett tagja lesz a közgyűlésnek — A tanácsnok-főjegyzői állás megszűntével egygyel csökkent a nemválasztott tagok száma — A kormányzó még ezen a héten kinevezi az érdekeltségek és testületek képviselőit. A nemválasztott tagok névsora — Szerdához egy hétre lesz a közgyűlés

A kormánybiztos intézkedésére szerdához egy hétre, június 3-án, szerdán délután ideiglenes alakuló közgyűlésre gyűlt össze a főváros új törvényhatósági bizottsága. Az ideiglenes alakuló közgyűlésnek az lesz a feladata, hogy megválassza az igazoló választmányt, amely 1. elnökből és 6 tagból áll. Ez a választmány vizsgálja meg a bizottsági tagok mandátumait s míg az igazolás meg nem történik, nem lehet megtartani a tényleges alakuló közgyűlést. A pártok vezetői még ezen a héten megbeszélésre ülnek össze, hogy az igazoló választmány tagjait a maguk kebeléből közös meggyőzéssel kijelöljék s az ideiglenes alakuló közgyűlésen a megállapított 6 személyt egyhangúan megválasszák. Az igazoló választmány előreláthatóan 3 demokratikus blokkbeli, 2 Wolffpárti és 1 Ripkai-párti tagból fog állani. Az elnökök: Ripka Ferenc kormánybiztos nevezi ki, nincs kizárva, hogy a szabadelvű párt 8 képviselője közül. A legutóbbi igazoló választmány teljes Woffpárti tagokból állott. Elnöke volt *Jeanovich Pál*, tagok *Jezenszky István, Kazay László, Koszma Jenő, Liedermann Frigyes, Verébély Jenő, Vierter László.*

Ertesülünk szerint a **kormányzó még e hét közepén kinevezi a törvényhatósági bizottságra a törvényben megnevezett érdekeltségek és testületek képviselőit.**

Összesen 21 tag körül kinevezése,

akiket a kormányzó 84 jelölt közül fog kiválogatni. És pedig:

a *Kereskedelmi és Iparkamara 5,*
a *Budapesti Ügyvédi Kamara 3,*
a *Budapesti Mérnöki Kamara 3,*
a *Budapesti Orvosi Kamara 3,*
a *Gyógyszerész Kamara 1,*
a *Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara 2,*
a *Magyar Tudományos Akadémia, a Szent István Akadémia, a Kisfaludy Társaság és a Petőfi Társaság együttesen 1,*
a *Pázmány Péter Tudomány Egylet, a József Műegylet, az Alattörvényi Póiskola az Országos Gyűjtőművelődési Egylet együttesen 1,*
az *Országos Képművészeti Tanács 1.*

kinevezett taggal lesz képviselve az új közgyűlésben. Ezek közül azonban egyelőre csak 20 tagot lehet kinevezni, miután a *Gyógyszerész Kamara még nem alakult meg.* Hivataluknál fogva

31 nem választott tagja lesz a törvényhatósági bizottságnak.

Itt a törvény már előre számított arra, hogy a város házan létszámcsökkentés lesz s megszűnik egy alpolgármesteri, valamint néhány tanácsnoki állás. Csak a tanácsnok-főjegyzői állás megszűntetésére nem számítottak a törvény alkotói, s így tulajdonképpen a nem választott bizottsági tagok száma nem 63, hanem csak 62 lesz, miután a tanácsnok-főjegyzői állás, amelynek viselője szavazójoggal bírt volna a közgyűlésben, a napokban megszűnt.

Hivataluknál fogva szavazójoggal bírnak a közgyűlésben

Sipőcz Jenő (vagy a későbbi alpolgármester, *Buzáth János* és *Folkusházy Lajos* alpolgármesterek, *Barcsen Gyula, Bereczki Jenő, Borvendég Ferenc, Csupori József, Edes Endre, Bukovszky Viktor, Lieber Endre, Lobmayer Jenő, Orszay Gyula, Puréll Győző, Vajna Ede* és *Városvai Gyula* tanácsnokok, *Badal Ede, Karányi Elemér, Emőd József, Rupp László, Szalay Sándor, Szenté Miklós, Rajháth Győző, Unger Béla, Vig János* és egy tizedik előjáró, akinek

állása halálozás folytán jelenleg üresedésben van. Hivatalból tagok még *Agoston Géza* árvaszéki elnök, *Szabó Imre* tisztifőigyező, *Végh János* tisztifőorvos, *Acz Ferenc* főszámvevő, *Thüring Gusztáv* statisztikai hivatali igazgató és *Gárdonyi Albert* főlevéltárnok. Tisztüknél fogva

Látogatás a bitoros hereceprimásnál

En is voltam újságíró — Budapest népének nyugalma jó kezekben van — Beszélgetés aktuális kérdésekről

A délutáni nap végig folyik az Uri uca bitoros, rokokó és barokk palotáinak között. Fel öt. Kihalt, őrös az ut, egy lélek sem jár a pedánsan tisztá utcában. Néhány nyitott ablakon muskátli szerénykedik, mögötte a ház kisasszonya kandikál, hogy behúzódjék, ha idegen jár arra. Lépteink kemény kopogása szót nyitja előttünk az ebéd utáni szeszizás csendet, hogy mögöttünk újra összefolyjon az emésztés búcsú békességével.

Uri uca 62. Egyemeletes ódon kis palota, a siető idő új ruhába renoválta, stílusa bizonytalan. A rézveretű kis kapun át a boltíves kapualjából balra fel piros szőnyegen előszobába jutunk. Világoskékruhás hajdu vezet *Lepold Antal* oldalkanonok szobájába egy hatalmas fogadótermen keresztül. Elmondom, hogy mi járatban vagyunk, megcsóválja a fejét...

— Interjú... az majdnem ki van zárva.

— Máltóságos uram, csak egy szót a kegyelmes urral, csak egyet...

Elmosolyodik.

— És még le is rajzolom! No az aztán lehetetlen...

Bevezetett mondat amit mond, de olyan hangulattal, amely mögött sejtetni lehet, hogy a mondatnak folytatása van, csak nem mondták ki. A diplomaták, a regénybeli diplomaták sima finomsága árad egész lényéből, minden mozdulatából és mégis kedves, közvetlen.

— ... megkíséreltem.

Kimegy az ajtón, mi pedig *Géhl Zoltán* reménykedve leülünk. Kis várta jön vissza *Lepold*.

— Tessék — tárja fel az ajtót — erre szembem.

Felugrunk és sietünk a szemben levő ajtóhoz. Kopogunk. Benyitunk. Senki. Egy pillanatra egymásra nézünk, aztán a balra nyílt ajtó felé megyünk. *Sulyos Iróasztala mögött ül bitoros hereceprimás.*

Nagyon dobol a szívem a torkomom, a kép olyan tisztelettel parancsoló; olyan melegen impozáns, hogy minden cinizmusom megilletődő áhítattá válik és mélyen meghajolok a nemes főpap előtt.

Fel kel. Odajön hozzám, kezét nyújtja. A püspökgyűrűn millió színes villám táncol. Szívembe fúj szeretet száll és alázattal hajlok kézesókra.

— Eminenciás Uram, tiszteletteljes kéresem volna. Kegyességek megengedni, hogy *Géhl Zoltán* lerajolja és én egy-két kérdést feltehessek.

— Jól van úram — esendül a hangja lágyan — hát hová ültek? Ide a világosra, jó lesz!

Géhl kivezett az első szobába az uricuai ablakhoz, gyorsan egy aranyos karosszékhez hozok oda. A Primás leül.

— Tessék, írja úram. „A magyar detektíveket és rendőrkétekt mindig tisztelettel nézem, ha megyek valahová. Mint a Sipka-szorosban behavazott katoná, ugy állnak őr a legnehezebb időben is a la-

10 nem választott tag jut be a közgyűlésbe.

Ezek a következők:

Horváth Károly államtitkár, a Vasúti és Házirásai főfelügyelő-ség főnöke, *Kertész K. Róbert* államtitkár, a Műemlékek Országos Bizottságának elnöke, *Karafiáth Jenő*, az Orsz. Testnevelési Tanács elnöke, *baró Müller Kálmán*, az Orsz. Közegészségi Tanács elnöke, *Czabony Kálmán*, a Fővárosi Közmunkák Tanácsának helyettes-elnöke, *Marinovich Jenő* főkapitány, *Hajde Gyula* budapesti pénzügyigazgató, *Zsolnay Imre*, adófelületi, *Pintér Jenő* tanterületi főigazgató és *Mosdóssy Imre* tanfelügyelő.

Ertesülünk szerint még június közepén meg lesz a végleges alakuló közgyűlés, amelyen megalakítják a különböző albizottságokat. Eddig 25 albizottság működött, azonban előreláthatóan most kevesebbet fognak alakítani.

kosság élet- és vagyonszüksége felett. — (az interjú egyik rendőri szaklapnak készült, ezért a rendőri vonatkozás)

Jobbkezevel enyhe gesztusokkal kísért mondatait, a nap glóriát von köréje és én lázas igyekezzel jegyzem.

— „Budapest népe nyugodtan alhat...”

— „... nyugalma jó kezekbe van leteve”

A művész összehozott szemmel mutatja. Összeszorított száján erős akarat ül, nagyon ambiciós, hogy a rajz jól sikerüljön. En gépiesen dolgozom. Jegyzem pontosan minden szavát. Még tíz percig diktál, aztán megszüli:

— Ez elég is. Ugye?

— Igenis kegyelmes uram, alázattal köszönöm.

— En is voltam újságíró! Most bemegy a szerkesztésbe, egy kisasszonynak le-diktálja és kész az interjú. Mi?

Mosolyog. Most már nézem az arcát, figyelem mozdulatait, nem kell jegyezni. Hálás vagyok *Géhl*nek, hogy még nem kész. Legalább beszélhetek, szórakoztat-hatom. De nem enged szóhoz.

Mikor képviselő voltam, láttam, hogy lementek más képviselők az újság-írókhoz a beszédet javítani.

Borzasztóan szeretném megkérdezni, hogy hol és mikor volt újságíró Ö em-nenciája, de nem lehet, beszél.

Sokszor hat-nyolc beszédet is el kell mondanom, és nem lehet mindig egyet ismételni, mert akkor az emberek azt mondják: „Hát ez mindig ugyanazt mondja!”

Kedvesen elneveti magát. Erős energi-kus szemöldökei élénk életellenben állnak szeméinek és arcának lágy szelídsgével. Másról beszél.

— Parancsolni nekem nem lehet. Azt nem engedem — mondja egy mostan aktuális egyesületi akcióna előzve.

Géhl veszedelmesen pislog. Már majdnem kész.

Látja, én nekem is vannak szegény pap rokoniim, adhatnak nekik gazdagi plébániát, de nem tehetnek. Nagyon szegény től plébániák vannak...

Géhl feláll, elkészült a rajz. A Primás a kezébe veszi.

Nahát ez nagyon jó. Igazán boszorkányság. Tudja... ez nagyon ügyes. Ilyen gyorsan, és ilyen jól...

Aláírja a képet, közben a művész arra kéri, hogy engedje megfesteni a portré-ját.

— Ohó! Engem már sokan becsaptak. Azt mondták, hogy két-három ülés — és tizenkettő lett belőle. Tizenkettő! Ohó! Engem már nem lehet becsapni...

Mosolyogva néz a művészre és fenre-geti az ujjával, de végül engedélyt ad, hogy Esztergomban lefesse.

— Az időt pedig beszéljék meg *Lepold*-dal.

Aztán eszokra nyújtja kezét.

— Isten veletek fiuk.

Bella Andor

Győztünk

Minden okunk megvan arra, hogy büszkén és önérettel mondhasa Budapest polgársága: győztünk. A győzelemhez véleményünk szerint nemcsak a pozitív siker szükséges az egyik oldalon, de az ellenség leverése, megsemmisítése, bukása a másik oldalon. Ebből a két tényezőtől születik meg az igaz, az abszolút győzelem.

És Budapest polgársága a legtöbb törvényhatósági választáson ilyen abszolút győzelmet aratott. Számbeli többségben került be a városházára és megbuktatta az ötven át egyeduralmat gyakorló Wolff-kurzust.

Semmi kétség nem lehet afelől, hogy a főváros polgársága halálra ítélte s mint Vázsonyi mondotta, a mélységek sötétjébe kergette vissza a Wolff-féle kurzust. És ezt az ítéletet a kurzus felett nem a zsídóság mondta ki, hanem az a fővárosi társadalom, amely mindig és ezután is a keresztény igazság, jog, szeretett és tiszta keresztény erkölcs érvényesülését akarja állami, városi, társadalmi és egyéni életünkben, annak az igaz krisztusi kereszténységnek érvényesülését, amely nem tesz különbséget az isten képre teremtett emberek között.

Ez a keresztény társadalom mondott ítéletet a Wolff-kurzus felett, amelyet soha nem tartott a krisztusi gondolatokból fakadt kereszténységnek. A főváros polgársága ítéletet mondott, hogy nem kurzus kell ennek a fővárosnak, ennek az országnak, hanem azok az örök értékű erkölcsi erők: a szeretet, egymás megbecsülése, a közös munka a főváros összességéért és megsonkított országunk talpraállításáért.

És hisszük, hogy a győzelem, melyet a főváros polgárságának egyet-akarása kivívott, ezt fogja hozni ennek az agyonzaklatott és agyonkuruszozott fővárosnak életébe.

Van azonban ennek a most lefolyt választásnak egy másik tanulsága is: a kormányzat számára. A kormányzat biztosította számának hogy a főváros törvényhatóságának egy részét ő neveze ki. Alkotmányos életben ez semmiesetre sem jelentheti, hogy a kormányzat ezzel a jogával meghamisíthatja a szavazásnál megnyilvánult többségi akaratot. Reméljük, hogy a jelen esetben se fogja ezt jelenteni s a kormány nem arra fog sietni, hogy Wolffék kátvuban ragadt szekerét a kinevezendő bizottsági tagokkal szarazra rancigálja.

Ugy tudjuk, hogy a kormányznak a kinevezett tagokkal nyíltan bovalott szándéka az volt, hogy ily módon részben a társadalmi, részben a gazdasági érdekeltségek nyerveinek képviselőit a városházán. Bármenyire nem helyeseltük ezt a megoldási módot, miután törvénynyelv lett, nem emelünk kifogást ellene, de ép oly becsülettel és lelkiismeretességgel örködünk afelett, hogy a kormány a törvénynek szemlémét és betiitit egyaránt betartsa, mert megjósolhatjuk, hogy nincs batalom, amely ebben a fővárosban a Wolff-kurzust még egyszer feltámaszthatná. És a kormányznak legkevésbé szabad a polgárok összességének érdekei ellen egy pártot favorizálni, amely fölötté a város polgársága ítéletet mondott.

Mi óhajtjuk, kívánjuk és megvalósítjuk a keresztény igazság, jogegyenlőség, erkölcsi tisztaság és becsületes munka uralmát, de nem kurzust akarunk a kereszténységéből, a kiváltságokat privilégiumát, hanem kereszténységet eszmél tartalommal, amely mindenkié, mert Krisztus nem Wolffékat váltotta meg, hanem az egyetemes emberiséget, mi nem egyesek számára akarjuk a szeretet, béke és megértés paradicsomává varázsolni Wolffék gyűlöltbe fojtott Budapestjét, hanem minden polgár és munkás számára, aki ennek a fővárosi családnak tagja.

Ez a mi győzelmi zászlónk programja.

Vázsonyi, Wolff és Peyer az új városházi helyzetről

Munkaképes lesz az új városháza — A demokratikus blok abszolút többséggel fog rendelkezni — Wolff Károly koalíciót tervez a blok ellen

A kormány nem tervezi az új bizottság feloszlatását

A fővárosi választások eredménye: a demokratikus blok győzelme. A székesfővárosi törvényhatósági bizottság 250 választott tagja közül 128 a demokratikus blokhoz tartozik és így

az Ellenzéki Demokratikus Pártok Szövetsége a fővárosban abszolút többséget kapott.

Ennek a győzelemnek a jelentőségét a jobboldalon ellensúlyozni próbálják azzal a híreszteléssel, hogy a kinevezett tagok és azok, akik hivatalból nyerneik szavazati jogot a bizottságban, az ellenzék oldalra fogják biliteni a mérleget és így a baloldali blok nem lesz munkaképes. Ezt a tendenciózus beállítását cáfolja minden realis számítás. Nyilvánvaló ugyanis, hogy azok, akik hivatalból lesznek tagjai a közgyűlésnek, erősen meg fognak oszlan a Wolff-párt és a blok között. Egyébként is a tisztviselő-tagok mindenkor — igen helyes érzékkel — tartózkodtak a közgyűlésen való politikai állásfoglalástól, a kinevezettek pedig számbeli csekélységük-nél fogva akkor sem gyakorolhatnának különösebb befolyást az erőviszonyok alakulására, ha a belügy-miniszter csak a bizottság többségével ellentétes gondolkodása, tehát kizárólag fajvédő veletlása, jeleket terjesztenek föl kinevezésre.

A székesfővárosi törvényhatósági bizottság tehát munkaképes lesz.

már csak azért is, mert néhány héten belül meg fog indulni a fővárosi közpártokból a kiválási mozgalom. Ugron Gábor és Sándor Pál hívei, ha voltak is személyi és taktikai nézeteltérések a blokkal, csak balféle csatlakozhatnak, viszont kiválások lesznek a Ripka-pártból is, mert például Ereky Károly, Becsey Antal és mások sohasem fognak Wolffékkal együttműködni.

Arról az oldalról, ahol a demokratikus blok győzelmének esetére a várható munkaképtelenségre való hivatkozással már hetekkel ezelőtt azt híresztelték, hogy

a kormány fel fogja oszlatni az új törvényhatósági bizottságot,

ma ismét tendenciózus híreket bocsátottak szárnyra, amelyek szerint a felosztás elkerülhetetlen. Ebben az ügyben felvilágosításért fordultunk

Bethlen István gróf miniszterelnök

személyéhez, közelálló helyre, ahol a hormányzat felfogását a fővárosi politika kérdésében igen jól ismerik. Teljesen beavatott kormánypolitikustól a következő nyilatkozatot kapta a Hétfői Napló munkatársa:

— A kormány a fővárosi választás eredményét nem politikai, hanem városgazdasági szempontból itéli meg. Az a hír, amely szerint a kormány az új székesfővárosi törvényhatósági bizottságot fel akarná oszlatni, légből kapott koholmány. A kormány ilyesmit nem tervez.

— Kétségtelen azonban, hogy a székesfővárosi törvényhatósági bizottság pártjai közül egyiknek

since akkora többsége, hogy demokratikus álláspontra helyezkedhetnek. Ebből az következik, hogy annak a fővárosi pártnak, amely döntő befolyást óhajt biztosítani magának a városházán, számolnia kell egy közös városi program felállításával, ami egyedül teremtheti meg a városházán a nyugodt és békés munka feltételeit.

A kereszténypárti oldalon ugy palástolgtatik a kurzus bukását, hogy a blok pártjait szétválasztva az Egységes Keresztény Községi Pártot tüntetik fel a városháza „legnagyobb” pártjának. Ez a beállítás rosszakaratú tévedés. Nyilvánvaló ugyanis, hogy a blokkban egyesült pártok még az országos politikában is egységesek, mennyivel inkább erős az az egység a fővárosi politikában. De érthetetlen volna ez a beállítás — ha nem ismernők a bukás palástolásának átlátásó célatát — éppen a keresztény párt részéről, amely több részből áll. Kétségtelen ugyanis, hogy

a Wolff-törzskart, a keresztényszocialisták és a Friedrich-Ernst-csoportot ellentétek választják el egymástól.

A városházi helyzet várható alakulásáról egyébként a pártvezérek a következő nyilatkozatokat adták a Hétfői Napló munkatársának:

VÁZSONYI VILMOS:

— Véget ért a legenda, hogy a reakció Budapest keresztény népet képviseli. Még nem bontakozott ki hatalmas arányaiban az a győzelem, amelyet aratunk, de így is világos, hogy

a reakció többé nem sajátíthatja ki magának sem a vallást, sem a nemzeti irányt.

— A siker jóval nagyobb, mint amekkorának látszik, mert

az eredmény a másik részen nem valóságos eredmény.

Megadtuk a nagy fényjelet Magyarországnak,

hogy végre elérkezett az idő, amikor a gyűlölet ördögének ismét vissza kell térni, föld alá, a poklokba, ahová valók.

PEYER KÁROLY:

— A demokratikus blok teljesen egységes. A városházi politika minden részletkérdésében teljes egyetértés uralkodik a blokkot alkotó pártok között.

A blok pártjainak egysége a városháza quavernamentális pártja lesz.

amelyhez csak csatlakozni lehet, de elkapcsolni senkit sem. Nem ülünk fel semmiféle ugratásnak. A szocialdemokrata párt a baloldali polgári pártokkal összefogva a megégyezés alapján óhajt harcolni a békés, nyugodt munka lehetőségének megteremtéséért.

WOLFF KÁROLY:

— Meg vagyok elégedve a fővárosi választások eredményével. Mi vagyunk a fővárosi törvényhatósági bizottság legnagyobb pártja.

Mint hogy velünk szemben koalíció harcolt, a helyzetet csak egy másik koalíció fogja világozgatni.

A legnagyobb és legegységesebb párt vagyunk, kétségtelen tehát hogy a jövő főváros is csak keresztény és nemzeti lehet.

Wolff Károly nyilatkozata beismerést jelent. Azt jelenti ugyanis, hogy a blok-pártok „koalíció”-jával szemben

koalícióra kényszerül a Keresztény Községi Párt azokkal a pártokkal, amelyek a blokkhoz nem tartoznak.

Ez a koalíció törekvés sikerrel nem kecsegtet.

Katsinka Kornél

Utómai
gyermekruha-különlegességek üzlete
IV. Párisi ucca 1. (Váci u. sarok)

Az összes
gyermekruházati
cikkekben rendkívüli
pünkösdi
OCCASIO
eladás
megkezdődött és
május 30-ig tart

Áldozási ruhák	250	ezertől
Bakfisoruhák	300	ezertől
Vászon- és etaminruhak ...	200	ezertől
Fehér vászonleánykaruha ...	250	ezertől
Vászonleánykaruha divat-		
színekben	200	ezertől
Játszóruhák	110	ezertől
Pizsamák	220	ezertől
Kalapak	100	ezertől

Divatos tavaszi gyermekbábofok
Fluólfőnyök óriási választékban
Leány- és fiuflúfők
Flu-, leányka- és bakfisoruhák
Játszóruhák
Babyruhák
Gyermekfiherneműek
Bakfiskalapok
Leány- és fiukötények
Leány- és fiukalapok
Plyamák órási választékban
Tiroll kabaf és nadrag

Beretvás Pasztilla a legmakacsabb fejfájást elmulasztja

A nagy zacc szerencsét, fehérjolt szöke nőt, a pontok sokgyermeket jelentenek a török kávéban

Piruló hajadonok és rúzsos ajkú dámák a modern Pythia előszobájában — Török módra készített feketekávé zaccmondja meg a jövőnket — Tiszta logika a tudományon — A nagy fekete zacc csak a szerencsés embereknél jelentkezik

Látogatás a Kertész uccában a versenygyőztes jósnőnél

A Kertész uccában a Ciklop-garage palotájával szemben lakik Budapest versenygyőztes jósnője: Pap Miklósné. Hosszu tekervényes folyosók vezetnek egy kis félreeső udvarba, ahol Papné lakása van. Az ajtó előtt vagy 6-8 falatlabbi-döbész nő várakozik. Mindenki valami kis szőgyenkezős-féltérzhet, mert egymásnak hátul állanak és szemléltető pislognak az ajtó felé, ahol a modern Pythia székél. Az emeleti folyosóról vicciánsok cselédnányok villognak le a piruló kisasszonyokra és nagyságokra.

Mig az ajtónyitásra várok, hangfoszlányok szűrődnek át a lépcsőházi folyosóra:

— Gazdag földirtokos... sok gyerek...

Vérpirosra hevült bubifrizurás tizenhét év körüli kisleány lép ki az ajtón. A fényes jövőtől felizzult örömhém van rohan ki és majd feloldott. Mögötte megjelenik ő: Papné. Kissé tulleszeren öltözött, idősebb, egyszerű nő. Bizalmatlanul méregel végig, de mikor megmondom, hogy jóslatai ismerősöimnél mennyire beváltak, és én vakon bízom képességeiben, megegyezik irántam. Barátságosan bevezet a homályos szobába. Mentegőzöm, hogy az udvaron levő hölgyek előbb jöttek mint én, de ő előkelő gesztussal leint:

— Nem baj, *csódnak azok engem észreahát is!*

— Hát — kezdi a beszélgetést — úgy fedezték fel engem, hogy egyszer elemtem egy társaságba, ahol Budapest leghíresebb jósnői jöttek össze. Nevüket leghevesebben emlegettem, de volt ott kártyavető, tenyérlemező, csillagnéző, szemlemező, alvabeszélő, meg a jó isten tudja még miféle jósnő. És megkezdődött a verseny, melyikünk tud többet... Mindenki előszedte egész tudományát és kora delutántól késő estig folyt a verseny. Utolsóinak került rám a sor. Elővettem az én kis eszémemet, megfőltöttem törökmódra elkészített feketekávéval és jóslottam.

— El sem mondhatom azt a hatást, amit elértem. *Az öreg, tapasztalt jósnők szájánál bannáltak rám, aztán össze-vissza öleltek, csókoltak és egyhanguan megállapították, hogy minnyájk felült a tudományommal!*

— Azóta valóságos bucsújárás a házam. A legszegényebb néposztályból a legfelsőbb tisztelet mindenki hozzáám jön. Híres emberek sorolhatnák fel, akiknek a sikerét én jóvendőttem meg és akik mindig hozzám jönnek tanácsért.

— Hol tanulta a „tudományát“?

— Az urammal — aki magasrangú megyei tisztviselő volt Erdélyben — gyakran utaztunk. Így kerülttem Konstantinápolyba, ahol megismerkedtem egy török nővel, aki beavatott a titokba.

Megkértem, mutassa be, hogyan jósol. Papné készségesen vállalkozott rá.

— A műveltet nagyon egyszerű — magyarázza Papné. — Feketekávé megfőzök törökmódra, befűtöm egy kis eszékébe. Most egy egész csöppet igyon belőle. Így né. Aztán kezdődik a jóslás.

— Maga nagyon szerencsés ember...

— kezdi a modern Pythia.

— Kérem szépen — szépegen —, nem volna szives megmondani, honnan tudja azt, mert én még eddig sohasem tapasztaltam, hogy szerencsés lennék.

Papné sajnálkozó arccal néz rám, aztán bizalmasra fordul, suttogó hangon mondja:

— Ön az egyetlen, akinek elárulom a titkot, de csak úgy, ha megígéri, hogy nem mondja tovább. Igéri?

Csillogó szemekkel rebegtem igent.

— Hát nézzen ide! Nem oda, a csészébe. Látja itt a kávé felszínén ezt a nagy fekete zaccot? Igen? Tudja meg ez az Ön szerencséje, mert a nagy fekete zacc

csak a szerencsés embereknél mutatkozik.

Boldogságtól remegő hangon megköszönöm a zaccot és most már kettőzött figyelemmel hallgatom tovább.

— Itt egy halvány arc mutatkozik (tényleg valami fehérre folt látszik), ez azt jelenti, hogy egy nagyon szép szöke lány szereti és a felesége lesz. Az arcnál a barna, vagy fekete szín a haját, a gömbölyűség szabályossága a szépséget jelenti. Látja az arc mellett két kis pont van: ez azt jelenti, hogy két gyereke lesz.

— De menjünk tovább! Ön előtt fényes jövő áll. Nagy pályát fog befutni. Ezt onnan látom, hogy itt a kávé felszínén egy hosszú tiszta csík mutatkozik. Egy kis folt van benne, tehát valami akadályt le kell győznie. Ha sikerül, a többi játszva megy. Nagyon gazdag lesz, mert a pályavonal mellett sok pontocska van és az pénz jelent.

— Magas kort fog megérni, mert a csészé szélén nagyon sötét a kávé. Itt zavaros, tehát nagy betegségen fog átesseni. *Ugy-e, tiszta logika az egész.*

És még vagy tíz percig jóslta a legkárátatóbb dolgokat, tele szent meggyőződéssel.

Kába fejfel szédültem ki az ajtón. Jó, hogy nem láttam magamat, biztosan olyan rákszerű voltam, mint az előttem kijövő kislány.

Papné még az ajtóból utánaszólt: — *De fiatal úr, el ne árulja a titkomat!*

H. E.

A Schadt-tanács ismét letartóztatott egy ujságíró

Később szabadon bocsátotta, mert bebizonyosodott, hogy nem járt el rosszhiszeműen

A budapesti büntető törvényszék Schadt-tanácsa az elmúlt hét csütörtökjére tűzte ki *Dobozy István* hírlapíró sajtóperének főtárgyalását.

Az ujságíró az Országos Tejszövetkezet jelentette fel, mert lapjában azt írta a vállalatról, hogy a Hitelbank meg akarja vásárolni.

Dobozy időközben kiegészítette a Tejszövetkezettel és abban állapodott meg, hogy az inkriminált közleményt meg fogja cáfolni.

Dobozy a főtárgyaláson engedélyt kért *Schadt* tanácselnökötől, hogy meg tudhassa a lap legközlebbi száma megjelenésének napját, hogy ott rektifikációt

ját elhelyezhessen.

Schadt déli 12 óráig terminust adott az ujságírónak, aki azonban ez idő leteltével nem tért vissza, abban a visszomban, hogy a tanácsos közben már visszavonta a vádját. Ez azonban nem történt meg és ezért *Schadt* utasítására a rendőrség a hírlapíró letartóztatta és bekísérte a Markó ucai ügyészségi fogházba.

Béltűt dr., az Ujságírók Egyesületének ügyésze a bíróság előtt bebizonyította, hogy *Dobozy* távolmaradásában rosszhiszeműség nem vezette és nem akarta kivonni magát az igazságszolgáltatás alól és ezért az ujságíró *Schadt* tanácselnök szabadlábra helyeztetta.

Miért indított válópert Medsidie török hercegnő, férje: Abdul Kadir ellen?

A hercegnő anyja oldja meg a válópert

Romantikus szerelmi história fonódott az elmúlt napokban *Abdul Kadir* török herceg, a detronizált török szultán másodszületett fia és felesége *Medsidie* hercegnő személye körül, akik már hosszabb idő óta Budapesten tartózkodnak. A regényes história úgy kezdődött, hogy *Abdul Kadir* feljelentést tett a rendőrségen, hogy felesége eltűnt Jókai uca 2. szám alatt lévő villájából és magával vitt mintegy 900 millió koronát értékű ékszert. A török herceg feljelentésében azt is előadta, hogy szerinte nem romantikus szerelemről van szó ez esetben, hanem az történt, hogy titkárja segítségével behálózták feleségét, aki azután otthagya a családi házat. Egy budapesti fiatal ügyvéddel is kapcsolatba hozták az ügyet, ami azonban minden alapot nélkülöz. *A válóság az, hogy a herceg és felesége között az utóbbi időben gyakran voltak nézeteltérések és ezeknek a fejleménye lett azután az, hogy Medsidie hercegnő otthagya férjét és megbizta ügyvédjét, dr. Heumann Bélt, hogy indítsa meg a válópert.*

Medsidie hercegnő, mikor férjét elhagyta, udvarhölgyével együtt a Britannia-szállóban bérlet lakosztályt, majd innen az egyik gellérthegi villába költözött.

A Hétfői Napló munkatársa vasárnap delután felkereste a hercegnőt gellérthegi lakásán, ahol a kiállott igazalmak

következtében súlyos betegesen fekszik. Helyette udvarhölgye fogadta munkatársunkat.

— Az egyik bécsi újság megírta az egész ügyet, nekem nincs felhatalmazásom a hercegnőtől, hogy arról beszéljek. Itt van kérem az újság, ez a híradás fedi a valóságot.

Átadja az újságot a bájos, 20 év körüli udvarhölgy, aki kifogástalanul beszél németül. A bécsi újság budapesti munkatársa meginterjúvolta a hercegnőt, aki a regényes ügyről ezeket mondta el:

— Férjem ellen tényleg válópert indítottam és megbíztam ügyvédemet, hogy az árvaszéknel eszközölje ki, hogy gyermekeim gondviselésém alá kerüljenek. Az egyik fiam 9 éves, a másik 7 éves. Szegénykék úgy nőttek fel, mint a vadvirágok. Nevelésükről és tanításukról méltó módon gondoskodni nem tudtam és emellett atyjuk *Bélt* módjára, mely miatt állandó volt közöttünk a viszály, a gyermekek erkölcsiiségi és veszélyeztetta. A nézeteltérések már annyira elfajultak, hogy férjem egy ízben revolverrel is szegerezett rám és csak a személyzet közbe lépése akadályozta meg, hogy végzetes esemény nem történt. Mivel ügyvédem informált, hogy a válóper megindítása nehézségekbe ütközik, mert a magyar bíróság rendszerint csak magyar állampolgárok ügyeiben intézkedhet és mivel így a per megindítása előtt hosszas dip-

lomáciai eljárást kellene lebonolyítani, az egész esetről értesítettem édesanyámat, akinek megérkezését most már minden pillanatban várom és akivel haza szándékozom utazni.

Medsidie hercegnő egy tatár kán leánya. Tizenhárom éves korában ment férjhez az akkor 32 éves *Abdul Kadir* hercegre. Amikor annakidején Budapestre jött a hercegi pár, a Ritz-ban bálrellek lakosztályt. A hercegnővel vele jött udvarhölgye, egy gyermekkorú pajtása is. A hercegi pár életük részt vett a főváros társadalmi életében, gyakran megfordultak nyilvános helyeken is, ahol *Medsidie* hercegnő szépségével mindenütt feltűnt. Budapesten egy egész új világ tárult elője. Kezdték kivetkőzni a keleti kultúrától és a hazaszeretetét is aszerint akarta berendezni. A herceg is új miliőbe került, de a keleti szokásokhoz azért hi akart maradni. Bonyodalmakat okozott az is, hogy a herceg vagyonának csak egy részét hozhatta magával és az idők folyamán *anyagi gondokkal kellett megküzdnie. A herceg vagyoni helyzete már annyira leromlott, hogy a felesége tulajdonát képező ékszereket, kelengyét és más ingóságokat is elzalogostott, eladogatta és a befolyt pénzeket eldörböltözte, sőt adósságokkal terhelt a hercegnő vagyonát képező Jókai uca 2. szám alatti villát és hozzártatózó telket is.*

... A hercegnő gellérthegi villájának halljában már elő vannak készítve a bűröndök, várják a kán feleségét, *Medsidie* hercegnő anyját, aki bizonyára minden válóper nélkül oldja meg a válást: hazaviszi leányát...

Nyugagyak
szabályozhatók, gőzölt bukkifából legrosszabb lenvással
150.000 lábtartóval 160.000 tóval
Viszonteladónak engedmény!
„EDÉNYUDVAR” VI, Desewffy uca 22

Japán selymek
gyönyörű mintákkal

Crepe de Chinek
minden színben

Nyers selymek
simák és mintások

Ruhaszövetek
krém és divatszínben

Karton, delén
szép új mintákkal

Eponzok
divatos ujdonságok

Ruhavásznak
minden színben

Frottier-Kelmék
fűrdőköpenyekre

Bútorkartonok
áthuzatokra

Vásznak, sifonok
óriási választékban

Csipkék, szalagok
divatos ujdonságok

legelőssobban

KLEIN ANTAL
divatáruházában

Király uca 53. sz.
(Akácia uca sarok)

Dohányzó hölgyek és férfiak
rossz szájízét eltüntető
Fodormenta **LYSOFORM** öblögetés
Fertőtleníti **Oicsó**

HIREK

Felavatták az Izraelita hitközség új poliklinikáját

Vasárnap délelőtt nagy ünnepségek között avatták fel a pesti izraelita hitközségnek a Vágány utcában épült poliklinikáját, melyet a nagylelkű alapítóról „Kaszab Aladár és Józsa poliklinikának” neveztek el. Az épület környékén diszruhás rendőrök és cserkészek álltak sorfalat és tartották fenn a rendet. Az ünnepélyen megjelent notabilitások között volt: Vass József népjóléti miniszter, Tóth Lajos államtitkár, Vássonvi Vilmos, Baracs Marcel, Hajdu Marcel, Harner Ferenc, Lohnayer Géza főt. tanácsnok, Lukács György, Budai László a Tudományegyetem képviselője, Gross Emil orvosprofesszor, Ehrlich G. Gusztáv és az alapítók: Kaszab Aladár udvari tanácsos és neje.

Léve Sámuel ünnepi megnyitójában vázolta a poliklinika múltját. Dr. Lederer Sándor a hitközség nevében a körházbiztoságtól átvette az intézetet és szép szavakkal méltatta a jelenlévő alapítók érdemét, akiket a közönség lelkes ovációban részesített. Beszédében hangsúlyozta, hogy a poliklinika vezetése a betegek gyógyításánál nem főn felekedet, hanem mindenkit egyformán részesít támogatásban.

Azután lelkes éljenzés közepette emelkedett szólásra Vass József miniszter.

— Nagyon meghatatók a szavak — mondotta Vass —, amelyeket itt hallottam. En a kormány nevében és képviselőletemben állók itt és megjelöléssel szeretném dokumentálni azt, hogy a kormány teljesen egyetért azzal, amit a hitközségi elnök ur hangzottatott. A nemzeti gondolatot erősíti ez az intézmény, mert a nemzetet védi és ezért örömmel üdvözölöm közességüggyünknek ezt a bástyáját. En azt szeretném, ha mindenki úgy gondolkodna és szeretné ezt az országot, mint Kaszab Aladár és neje, akik adományukkal nem néztek vallási szempontokat. A világnézésnek ez a közös alapját szeretném látni Magyarországon.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Hecsei Simon főbírói szentelte fel a klinikát, majd Baracs Marcel ur a zsidó főiskolai hallgatók nevében üdvözölte az új intézményt, mely oszlopa lesz annak, hogy a zsidó diákok tanulmányaikat fejleszthessék. A hitközség, a tudásának és hazaszeretett hármas pillére tartásáért fent e poliklinikát. Végül Benedékt Henrik orvosnővér, a poliklinika igazgatója tett fogadalmat, hogy méltó lesz ama legnagyobb kitüntetéshez, amely magyar orvost érhet, hogy részvétele hazánk egészségügyi felépítésében.

Az ünnepség után Román Ernő és Miklós mlépítések az épület tervozói Vass miniszternek megmutatták a legmodernebbül berendezett poliklinika helyiségét. A miniszter a látogat felett legnagyobb megelégedését fejezte ki.

— Zita királyné Lourdesbe utazott. Madridból jelentik, hogy mint a lapok Bilbaóból írják, Zita királyné ma délelőtt gépkocsin Irunba utazott, ahonnan Lourdesbe megy.

— A KANSZ országos taggyűlése. Vasárnap délelőtt 10 órakor tartotta a Közkalkalmazottak Nemzeti Szövetsége országos taggyűlést a régi képviselőházban. Sétly Antal államtitkár elnöki megnyitójára után Jvornitzky Jenő vezértikár ismertette az a memorandumot, mely a közkalkalmazottak ügyének egész komplexumát felöleli és amelyet angol és francia fordításban a Népszövetség pénzügyi bizottságához akar juttatni a KANSZ. Ezután még a vidéki kiküldöttek, majd Andor Eszre államtitkár szólalt fel, aki besz. en visszautasította egy nemzetgyűlési képviselését az a vádját, mely szerint a közkalkalmazottak nem teljesítik kötelességüket.

— Róka és Társa Automobil Rt. (teherautótelep V. Csanádi uca 32.), e speciálisan teherautóakkal foglalkozó cég szervezést kéltett az általa képviselt szabadalmazott Chenard & Walcker teherautó autómobilokkal (traktor) az autómobilkállítás. A szakkörök is a legteljesebb alismeréssel állították.

— Beretvay-pasztila a legmakacsabb fejtájást elmulasztja.

Halálosvégű autószerencsétlenség ért Bécs közelében egy budapesti kiránduló társaságot

A sofőr meghalt, a társaság tagjai megmenekültek

Halálosvégű autószerencsétlenség történt Bécs közelében egy budapesti kiránduló társasággal.

Szombaton a késő délutáni órákban a világhírű parkersdorfi szanatórium megtekintésére kirándulást rendezett egy budapesti társaság, melynek Sebők Dezső dr. ügyvéd, a Zsákközpont volt igazgatója, Goldberger, a Filipp H. Söhne vezérigazgatója, Geiringer, a Preisz és Társa soproni cég igazgatója voltak

tagjai. Bécs közvetlen közelében száguldott már az autó, amikor egyik tengelye eltörtött és az autó felborult, maga alá temetve utasait.

A szerencsétlenség következtében az autó vezető sofőr meghalt, Goldberger súlyos, Sebők dr. és Geiringer kisebb sérüléseket szenvedtek.

A sebesülteket a parkersdorfi szanatóriumba szállították.

Elvesztett egy háromszázmillió csekket

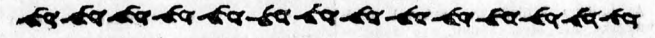
Johny Clark a halálugrás művésze

A főkapitány központi ügyeletén bejelentette Szobieticky János német artista — aki a Nyári Orfeumban szenzációs halálugrási számban szerepel —, hogy egy négyezerhatszáz dolláros csekket elvesztett. Az artista elmondotta, hogy a csekket a konflisban felejtette, de a kocsi számára nem emlékszik.

A háromszázmillió értékű csek a new-yorki Express Co. bankháznak a világ összes államaiban levő főágráit volt kiállítva. Johny Clark nemrég tért vissza Amerikából, ahol a legnagyobb variációban volt szerződésben. Budapesti

szerelése után Párizsban lépett volna fel és ott akarta a négyezerhatszáz dolláros csekket beváltani. Mikor észrevette, hogy a csekket elvesztett, a világ összes államaiba sürgőnyt küldött, melyben leírtatta a csekket. A sürgönyök díja közel két millió koronát tett ki. A csekk különben egy amerikai vállalatnál biztosítva van, úgyhogy elvesztés esetén a biztosító társaság kifizeti a csekk összegét Johny Clarknak.

A rendőrség megindította a nyomozást, amely azonban eddig nem vezetett eredményre.

— Orgoványi atrocitások ügye a Tábla előtt. Annak idején heteken keresztül foglalkoztatta a kecskeméti büntetőtörvényszék Otcsai György és társainak monstre bünpöre. Az volt a vád, Otcsaiék ellen, hogy a bolsevizmus után Orgoványban és a környéken az atrocitások egész sorát követték el. Az ügyész vádirat az orszákoságok garmadáját olvasta a vádlottak fejére és a vádak nagyrészt a kecskeméti büntetőtörvényszék is beigazoltának látta és ezért a vádlottakat elítélte. Otcsaiék a törvényszék ítélete ellen felbuzgott jelentették be, és ezzel az ügyvel hétfőn, kedden és szerdán fog foglalkozni a budapesti ítéltábla Nyíró kuriai bíró elnökele alatt álló tanácsa.

— Több száz áldozata van a japán földrendésnek. Oszakából jelentik, a földrendésűjította vidékkel a vasuti forgalom, valamint a táviró és távbeszélő-összekötések megszaktak. Azt mondják, hogy a földrendés ereje olyan volt, mint az 1923-iki, csak szűkebb területre terjedt ki. Toyooka fel lánghan áll. A vasuti állomás és egy leányiskola összeomlott; kétszáz ember életét vesztette, négy százán megsebesültek. A menekültek ezrével tányáznak a szabad ég alatt. Kinoszakiban az első földkékek után nagy tűz támadt, amely az egész városra elharapódzott. A lakosság elmenekült. Attól tartanak, hogy sok emberélet esett áldozatul a katasztrófának. Mentőexpedíciókat nagyszámban küldtek a szerencsétlenség színhelyére.

— Franciaország és Spanyolország megegyeztek a marokkói kérdésben. Párizsól jelentik, hogy a Journal san-sebastiani levelezője beszélgetést folytatott Malvyval, aki kijelentette, hogy az ő véleménye szerint missziója sikerrel járt és első eredményként Franciaország és Spanyolország között teljes megegyezés jött létre minden Marokkóra vonatkozó ügyben, elsősorban a szerződéses pontos végrehajtása érdekében gyakorlati kölcsönös támogatás dolgában. A spanyol direktórium megbízott egy tábornokot, hogy Painlevé francia miniszterelnökkel tárgyaljon. Franciaországnak éppenséggel nem szándéka Spanyolországot valamilyen háborus kalandba belekeverni, de meg akarja szerezni azt a lehetőséget, hogy a felkelők a zónabeosztás folytán megállapított határokon is üldözhesse. Az egész megállapodás üdvös hatása már egy héten belül mutatkozni fog.

— Kifogott holttest. A Margit-rakpartnál a halászek egy középkori férfi holttestét fogták ki a Dunából. Zsebében Szabó Péter névre szóló igazolványt találtak. A holttest 6-7 napja lehetett a vízben.

Takarékos háztartásban

egy erős, kiadós, amellet számos kávépótlék kiválasztása nagy szerepet játszik. Okosan számító háziasszonyok már rég belátták, hogy a régóta bevált „FRANCK“

„kávé-daráló“ védjegy-gyel hálás, megbízható kávépótlék

— Betértek a szolnoki postahivatalba. Szolnokról jelentik: A szolnoki postahivatal épületében levő nagy kasszákat szombatrol vasnapra virradó éjjel ismeretlen tettesek megfúrták. A betörőket azonban valaki megzavarhatta munkájukban, mert reggel, mikor a postahivatal vezetője a helyiségbe lépett, a modern autogénaparattal megfúrt kassza mellett fínom angol betörőszerszámokat találtak. A szolnoki rendőrség három embert őrizetbe vett, akik azonban tagadják bűnösségüket. A nyomozás során ujjlenyomatokat is találtak. A szolnoki rendőrség véleménye az, hogy a betörés budapesti betörők követték el, felkérte a budapesti rendőrséget, tartson razziaát a szabadon levő kasszafurók között.

— Nyomor elől a halálba. Sofrancék József 22 éves bankszolga a Hársfa utcában levő fürdőben melbelőtte magát. Tetét azert követte el, mert hetek óta állás nélkül volt és a legnagyobb nélkülözések között élt. Állapota súlyos. A Rókus-kórházba vitték.

— Györgyi-Görög Ottó csaláisi a bíróság előtt. A Turul-szövetség diákjelölti intézménye bizonyítványt adás végett 400 darab naptárt adott át Györgyi-Görög Ottó ügynek, aki azonban a befolyt összegekkel nem számolt el. Haszonló ügyek miatt feljelentett tett elene Dezső Kázmér nagykörű polgármester, Herhaft József békésmegei bírtokos és mások, akiket kisebb nagyobb összegek erejéig károsított meg. Az ügyeket most tárgyalta Marton egyrés bíró, aki — mivel a feljelentők legnagyobb része nem jelent meg — a tárgyalást elnapolta. A bíróság a védő előterjesztésére Györgyi-Görögöt szabadlábra helyezte.

Pünkösöd előtt

tesetesen
leszállított áron
divatos
nyári ruhák
fehéreneműek
fürdőruhák
bluzok
aljak
köpenyek
HOLZER

divatházban, Kossuth Lajos u. 9

Epstein és Pfeifer
textilárú-nagykereskedés, Budapest V, Sas u. 6

Harminc vengerka kálvárlája Moszkvától—Párizsig

Két magyar leányt leltek a japánok Párizsban orosz grófnők lettek a vengerkák

Öngyilkos ékszerész. Kovács Adolf... lakására és semmi életjelet nem adott magáról.

Elgázolórok. Müller János 68 éves... lakására és semmi életjelet nem adott magáról.

Eltűnt kereskedő. Edlmann Gyula 44 éves... lakására és semmi életjelet nem adott magáról.

Diákok dalosversenye. Szombaton és vasárnap folyt le a Vigadó nagyteremben az Országos Diák dalosverseny.

Cordatic-broncos versenyen felül állnak. Az automobilkiállításban a Cordatic-pavilonban a magyar ipar...

Gaal Gaszton felgyógyult. Gaál Gaszton nemzetgyógyász képviselő, aki az utóbni hetekben betegesen feküdt...

Megjötték a máriaheszyői zárandokok. Vasárnap este 8 órakor érkeztek meg a keleti pályaudvarra a máriaheszyői zárandokok résztvevői.

Hirtelen halál a konflisban. Líbasi Gyula 40 éves kumudarasi kereskedő, aki üzleti ügyben tartózkodott Budapesten...

40 éves FOGORVOS Dr. Kovács S. és Barna I. fogorvos, specialista fogász. Bpest VII., Erzsébet körút 40-42.

40 éves FOGORVOS Rendelés: d. e. 9-12-ig, d. u. 2-7. Vasár- és ünnepnap d. e. 10-1-ig.

Regényben színdarabban megírták, a józsefvárosi házmesterlányok képzetében valami misztikus homály vette körül ezt a szót: vengerka.

Magyar lányok, fiatalok és szépek, az élet hajótörött lányai, vagy akik forrongó vérről vágyakoztak a fény után...

Az Oroszországba kijutott lányok után a legkülönbözőbb pályát futattak be. Volt, aki a eszterláti ballet tagja lett...

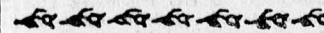
Néhány nappal ezelőtt Budapestre érkezett Récz Klári pesti születésű vengerka, aki 1912-ben került ki Moszkvába.

Tízfusz betegek között, Internéltáborokban...

A háború kitörésekor száznál több vengerka élt Moszkvában. A rendőrfőnökségen összeírták az idegen alatti-valókat és internálni akarták őket.

Vengerkákat korbácsoltak végig az utcákon...

A Kerensky-forradalom kiszabadította a vengerkákat. Újra megkezdődött az éjszakai élet. Azután jött a szovjet, Bezárták a mulatókat, megszűnt a pezsgőzés...

Aldassy miniszteri tanácsos macskapüre, melyet Wessely Tibor dr., mint az „Elsőmiser Szállító Rt.” főszékesgőse indított ellenük...

Hűtlen kezelés miatt feljelentett tisztviselők. A budapesti büntetőtörvényszék Denk-tanácsa szombaton tárgyalta Fermes Izre és Sebestyén Ferenc büntetését...

pal magyar lányokat korbácsoltak végig a városi rendőrök.

Borzalmak éjszakája a mandzsu határon

A magyar lányok nem bírták elviselni a rettenetes szenvedéseket. Összeálltak harmincra, elhatározták, hogy elmenekülnek Oroszországból. Eladták minden ruhájukat és ékszerüket...

A vengerkák Párizsban

Háromhónapos ut után kerültek Párizsba a vengerkák. A menekült oroszokból álló párizsi orosz kolónia nem nézte le őket...

Hogy az orosz menekültek mennyire szeretik a magyar lányokat, arra jellemző a következő eset:

Anton Scheroff báró, gárdaőrnyag és felesége hűtves kisfiúkkal Párizsba menekültek. A báró itt megismerkedett egy magyar lánnyal. Meghívta családjához...

Igaz, hogy a vengerkák közül többen is elkövetik azt az árthatan esálat, hogy orosz arisztokrataszámogatóknak mondják magukat...

látják és már hosszabb idő óta a bűn események egész sokaságát követték el Budapesten és a vidéken.

Betérés. Dr. Farkas Márk né feje lentést tett a rendőrségen, hogy Papp névelde uca 1. szám alatti lakásán lévő szekrényét felfelzítették és abból 10 millió korona értékű ékszer és ékszert neműt elloptak.

Budapesti úgőfőversenyek

- A vasárnap délelőtt rendezett úgőfőversenyeket szép számu közönség nézte végig, az egyes mezőnyökben nagyszámú indulók voltak, úgyhogy szép sportban volt része a közönségnek.

Legjobb Legjobb Legolcsóbb PAP LAN PAP LAN PAP LAN Kárpitosáru, vas-és rézbutorgyára. Szőnyeg, pokróc, úgőny, agr-és asztalterítők, gyermekkosciók, nyugszékek, leányzoba, előszoba-és kertibutorok, ernyők és sátrak minden kivételben kaphatók. GICHNER JÁNOS BUDAPEST, VII., ERZSÉBET KÖRÚT 20. Nagy katalógust 4000 K ellenében postán küldök

Millió és millió ember

iszik naponla kávéit, mert üdítőnek, táplálónak és izlettesnek tartja. Ezekkel a tulajdonságokkal azonban csakis a valódi, hamisítatlan bakbávé bir.

Meinl Gyula

Nézze meg az autókiallításban a CORDATIC-ot

Kereskedő és Iparos Ujság

Lényeges módosításokra szorult a korlátozott felelősségi társaságokról szóló törvényjavaslat

A gazdasági élet már régóta érzi hiányát egy olyan társulati formának, amely átmeneti alak volna a közkereseti társaság és részvénytársaság között. Ezt a közbenső társulati formát külföldön már régen megvalósították a korlátozott felelősségi társaságok révén. A magyar gazdasági élet eddig is nagy kárát vallotta e társulati forma hiányának és erre vezethető vissza az, hogy annyira elszaporodtak a kisebb gazdasági jelentőségű részvénytársaságok, amelyeknek az általuk képviselt tőkeért és részvényesek csekély számát tekintve a korlátozott felelősségi társaságok között lett volna a helyük.

Kiseb elkövető foglalkozó tehát a kormány a korlátozott felelősségi társaságokról szóló törvényjavaslattal, amelyet most terjesztett az érdekeltség bírálata alá. Elkészve, azonban mégsem későn, sőt időszertien is, amennyiben a felérőlelésről szóló rendelkezlen foglalt tilalom új részvénytársaságok alapítását csak milliárdos részvénytőke esetén teszi lehetővé, a kis tőkeű képviselő vállalkozások számára tehát meg kell teremteni azt a társulati formát, amely a gazdasági életben elhelyezkedést kereső tőkék koncentrációját lehetővé teszi.

Mint ahogy ilyenformán az új törvény és az új vállalkozási forma célja elsősorban az lesz, hogy a vállalkozások megkezdését elősegítse, a törvényjavaslat rendelkezéseiben is mellőzni kell minden olyan intézkedést, amely a korlátozott felelősségi társaságok létesítését megnehezíti. Vonatkozik ez elsősorban az alakításokra és a megalkulás formáira, amely szempontból kifogásolnunk kell azt a rendelkezést, amely az alapításhoz közkirakot használatát írja elő. Ez feleslegesen nehezíti és drágítja a korlátozott felelősségi társaságok megalakulását, e rendelkezést helyett tehát olyan intézkedést kell a javaslatba felvenni, amely megengedi a magánokiratok használatát és csak az aláírások hitelesítését kívánja meg.

Vitás lehet az, vajon kell-e a korlátozott felelősségi társaságokra is olyan tőkeminimumot megállapítani, amely a részvénytársaságokra a felérőlelési rendelkezlen megállapított minimumhoz hasonlóan előírja azt a legkisebb alapítást, amely nélkül korlátozott felelősségi társaság meg nem alakulhat. A gazdasági szabadság elvi álláspontjából kiindulva minden ily korlátozó rendelkezlen elvetendőnek látszik.

Módosítani kell továbbá a jótállási kötelezettségre vonatkozó rendelkezéseket is. A törvényjavaslat szerint ugyanis a korlátozott felelősségi társaság tagjai nemcsak a meghatározott alapítókezelő szolgáltatásért felelnek, hanem ezenfelül egy meghatározott jótállási összeg erejéig is, amely jótállási összeg nem lehet csekélyebb a tőrszétét összegénél. Ez a rendelkezlen tehát azt jelenti, hogy a korlátozott felelősségi társaság tagjai a tőrszétben kívül még ugyanolyan értékben jótállással is tartoznak.

Ez a rendelkezlen nagyon kétes értékű biztosíték, ha ugyan egyáltalán biztosíték, emellett mindig ki is jászható. Mint biztosíték kétes értékű azért, mert az, aki valamilyen korlátozott felelősségi társaság formájában alakult vállalkozásban résztvesz, abba rendszerint egész mozgósítható tőkét fekteti bele, emellett egy hasonló összegű további jótállás tulajdonképpeni anyagi értékkel rendszerint nem bír. A kijátszás lehetősége pedig az üzletész átruházásával történhetik.

Általában a törvényjavaslat intézkedéseit abból a már említett szempontból kell vizsgálni, hogy az feltétlenül szükséges biztosítéktól eltekintve, lehetőleg ennél könnyebbé tegyék a korlátozott felelősségi társaságok megalakulását és új vállalkozásoknak ebben a társulati formában történő megindulását.

Az Országos Kereskedő és Iparos Szövetség a fent ismerttetett szempontok figyelembevételével állította össze az új törvényjavaslattól szóló véleményét, amelyet a kereskedelmi miniszter elé fog terjeszteni.

A forgalmi adó reformjának megsürgetését fogja indítványozni az OKISZ elnöke a főváros közgyűlésén

Előreláthatólag pártkülönbség nélkül elfogadják az indítványt

Amint ismeretes, hónapok óta folynak a meddő tárgyalások és előkészületi munkálatok a forgalmi adó reformja tárgyában, anélkül, hogy Vargha Imre államtitkárnak már régebben tett ígérete egy lépéssel is közeledne a megvalósuláshoz.

Az érdekképviseletek is csupán néhány nappal ezelőtt terjesztették be részletes reformjavaslatukat a pénzügyminiszteriumhoz, s hír szerint

a pénzügyminiszterium szakelőadói csak most kezdik „tanulmányozni” a reformot, ahelyett, hogy az érdekképviseletek munkájával párhuzamosan ejlették volna meg számításait.

Teljesen bizonytalan ilyen körülmények között, hogy a „tanulmányozás” mennyi időt fog igénybe venni, de Vargha Imre államtitkár több kijelentéséből arra következtet az érdekeltség, hogy az államtitkár el akarja táktikázni ígéretének beváltását, s inkább hajlandó tápot adni annak a feltevésnek, hogy a *szaporított létszámú pénzügyminiszteriumban nem folyik komoly munka*, mintsem a beígért reformot sürgősen végrehajtás.

Ilyen körülmények között természetesen

kétséges, hogy a július 1-ére megszabott határidőre elkészül-e a forgalmiadózás reformja,

s az érdekeltségek joggal tartanak attól, hogy a pénzügyminiszterium nem csupán rövidlejáratu halasztásra gondol.

Éppen ezért felmerült annak szükségessége, hogy a reform megvalósítása érdekében *erélyesebb lépések* történjenek s a pénzügyminiszterium vezetői urai végre tudomásul vegyék, hogy *ez az életevőgőn nagyjelentőségű kérdés*, melytől a magyar kereskedelem és ipar léte és jövője függ: *nem lehet bürokratikus szeszélyek játékszere.*

Az erélyesebb akciónak egyik legjelentősebb mozzanata lesz, hogy

Lédermann Mór, az Országos Kereskedő és Iparos Szövetség elnöke a fővárosi törvényhatóságának első érdemleges közgyűlésén indítványt nyújt be a forgalmi adó reformja tárgyában,

és javasolni fogja, hogy tekintettel a kereskedelemnek és iparnak várospolitikai szempontból való nagy jelentőségére: *utasítsa a közgyűlés a tandócot, hogy a reform keresztülvitelét minden rendelkezlenre álló eszközzel sürgesse,*

s eljárásának eredményéről záros határidőn belül tegyen jelentést a közgyűlésnek. Lédermann indítványának indokolása kapcsán felvilágosítást fog követelni a tanácsolt arra vonatkozólag is, hogy mi történt eddig a városházán a forgalmi adó kérdésével kapcsolatban, amely a fővárost már azért is közelről érdekli, mert a forgalmi adóból származó részesedése egyik legnagyobb bevételi forrása.

Ugy értesülünk, hogy ezzel a fontos kihatású indítvánnyal még nem zárul le az a mozgalom, amely

Deficittel zárult külkereskedelmünk első negyedévi mérlege

52.6 millió aranykorona a behozatali többlet — A szövetek importjának arányszáma 50%-al emelkedett

Statistikai adatok a kikészítési és javítási forgalomról

A Statisztikai Hivatal most tette közzé külkereskedelmi forgalmunknak az év első három hónapjára vonatkozó adatait.

Eszerint a behozatal értéke 179,8, a kivitele pedig 127,2 millió aranykorona, a mérleg tehát 52,6 millió aranykorona passzívummal zárult. Az előző év ugyanez időszakához képest, ugy a kivitel, mint a behozatal növekedett. A mérleg passzivitása ezáltal mégis nagyobb, mert a behozatal felszabadító intézkedések folytán a kivitel emelkedése nem tudott lépést tartani a behozatal emelkedésével. A mérleg azonban januártól kezdve fokozatos javulást mutat. A passzívum ugyanis januárban 28,2, februárban 18,9, márciusban 5,4 millió aranykorona volt. Az ország kereskedelmi mérlege tehát, tekintetbe véve a jőforamot egész Európára kiterjedő gazdasági pangást, nem kedvezőtlen. A list- és cukorexport kivételével ugyanis, igen kedvező ugy az állapot, mint a tengeri-, tojás- és tollkivitel fejlődése. Kedvező tünet a zircon hajmiport megszűnése is. Az ipari exportnál azonban visszafelldött a kivitelre is erősen dolgozó elektrotechnikai iparunk exportja. Egyébként az ipari export elég kedvező képet mutat. A behozatalban a pamutszövetek részesedése a múlt év első negyedével szemben az összeforgalomban 10 százalékról 15,3 százalékra, a gyapjuszöveteké 6,2 százalékról 9,2-re szűkött föl. Nagyobb visszaesés csak a kikészített bőrök, a szén és a gépek behozatalánál tapasztalható.

A behozatal oldalán első helyen szerepel 27,4 millió aranykoronával a pamutszövet, azután 16,4 millió a gyapjuszövet, 15,5 millióval a nyers és megmunkált fa, 9,1 millióval a szén, 8 millióval a pamutfonal és céna, 6 millióval a gépek és a készszéllek, 4,6 millióval a papír- és papíráruk és 4 millióval a vasárúk. Említésem érdemes, hogy az év első három hónapjában déli gyümölcsök-ből 2,8 millió aranykorona értékű árut importáltunk és hogy buzából mindössze 1,3 millió aranykorona értékű mennyiséget hoztunk be.

A kiviteli forgalomban a vezető szerep a listé, amiből 21,7 millió aranykorona értékű árut, tehát ke-

a városházán a forgalmi adó reformja érdekében megindul s nem lehetetlen, hogy

a pénzügyminiszter iránti bizalmatlanság kifejezésére is sor kerül

annál is inkább, mert ebben a kérdésben a törvényhatósági bizottság tagjainak túlnyomó többsége teljesen egyetért.

Végül pedig nyilatkoznia kell a tanácsnak arra vonatkozólag is, hogy a reform megvalósulása esetén, hogyan kívánja *leépíteni a feleslegessé vált ellenőrköket*, kiket a legutóbbi hónapokban tömegesen nevezett ki, jobb ügyhöz méltó buzgalommal. Erre vonatkozólag az a vélemény alakult ki, hogy a tanács *könnyelmű* eljárásáért nem szabad ártatlan existenciákat felelőssé tenni, s módot kell találni a kérdésnek méltányos megoldására.

reken ötmillió aranykoronával több értékű mennyiséget vittünk ki, mint a múlt év hasonló időszakában. Jelentékeny volt a vágó- és igásállat-exportunk is. Ebből 15 millió aranykorona értékű árut vittünk ki. Cukorexportunk 6,9 millió, tenkerikivitelünk 5,9 millió, tojás-kivitelünk 5,6 millió és tollexportunk 3,6 millió aranykoronát tett. Rozsból ötmillió, búzából 4,8 millió aranykorona értékű árut exportáltunk, vagyis bőven kompenzált azt az összeget, amellyel a buzaimport következtében szaporítottuk a kereskedelmi mérleg passzív oldalát. Az ipari export terén első helyen említhetjük 3,9 millióra rugó gép- és készülék-exportunkat, majd a 2,9 milliót tevő villamosgép- és készülék-kivitelünket. Vasáruból 2,2 millió aranykorona volt a kivitelünk.

Az alább közzétett adatoknak különös érdekességét ad az a körülmény, hogy először látjuk kimutatva a kikészítési és javítási forgalmat. A külkereskedelmi forgalomnak ilyen szempontok szerint való megosztásáról az alábbi statisztika nyújt tájékoztatást:

	Be- hozatali (—)	Ki- viteli (+)	Többlet
Teljes forgalom	179,8	127,2	—52,6
Ebből:			
Tulajdonképpeni forg.	169,6	106,1	—63,5
Kikészítési forgalom	9,8	18,3	+ 8,5
Javítási forgalom	0,4	2,8	+ 2,4

Donáth Jenő és Társa
Budapest, IV. kerület, Szabó utca 8
S. addington & Co Ltd
Londoni posztógyári
cég vezérképviselei

Deutsch Mór és Fial
Ulmos császári út 6 85
Férfi-, nő- és gyermekruhagyár, Szűzme-
áruhágyár, Posztó- és béteáruk nagyban

Porges és Társa Rt.
Textilny-kereskedés Károly körút 19. Vezérigazgató
Wild néni. Igazgatók Baum Mór és Schönbach Béla

A tisztességtelen verseny esetel elszaporodtak

Hólabda-rendszerű üzelmek és névbitorlások

A tisztességtelen verseny elleni védekezésről szóló törvény egy évi fennállása alatt a kereskedelmi és iparkamarákban szervezett választott bíróság meglehetősen kis forgalmat bonyolított le, amennyiben összesen 38 eset került tárgyalásra és ezek közül is 35 egységgel végződött, ítélethozatalra tehát csak 3 esetben került a sor. A büntető bírósághoz ez alatt az idő alatt mintegy 70 feljelentés érkezett, ezeknek az eseteknek túlnyomó nagy többségét azonban szintén egységgel intézték el.

A rossz gazdasági viszonyok folytán kiélezett üzleti verseny az említett két hatóság ügyforgalmát is nagyon megduzzasztotta és mindinkább szaporodnak azok az esetek, amidőn a választott bíróságnak és a büntető bíróságnak a versenytiltásnak panaszára a tisztességtelen verseny elleni védekezésről szóló törvénybe ütköző cselekmények miatt kell ítéletet mondaniok.

Az említett hatóságokat legfőképpen a hólabda-szerű üzelmek miatt emelt panaszok foglalkoztatják, amelyek főleg a cipőszakmában és a textilkereskedelmek egyes ágaiban harapóztak el. Ezeknek a hólabda-szerű üzelmeknek a megindításuk a legelőbb esetben még a saját üzleti érdekeik szempontjából is ferde helyzetbe kerültek, mert a hólabda-szerű árusítást minden számvetés nélkül kezdték meg és azokat a kötelezettségeket sem tudják teljesíteni, amelyeket körleveleikben és utalványaikon vállaltak. Ilyenformán azután ezek a hólabda-szerű üzelmek a legtöbb esetben már a büntetőjogilag üldözendő csalás vétségének a határát is átépítik, amelyeknek elbírálása már nem is a választott bíróságnak, hanem a rendes büntető törvényszékeknek a feladata.

A tisztességtelen cselekmények másik nagy csoportja a gazdasági életben ismert neveknek az utánzása. Ebben a csoportban a legkülönbözőbb esetek fordultak elő. Legtöbbször arról van szó, hogy azok a kereskedők, akik az üzleti élettől egy időre visszavonulva régi vállalatukat cégükkel együtt eladták, a gazdasági viszonyok rosszabbra fordultával ismét régi szakmájukban akarnak tevékenykedni s új vállalkozásuk megjelölésére saját régi névű cégüket kívánják felhasználni. Ezt a szándékukat azonban nem valószínűsíthetik meg anélkül, hogy kárt ne okoznának annak a versenytiltásnak, akinek annakidején régi üzletüket eladták és aki a régi cég alatt folytatta a vállalatot. Ilyen eset volt például Katschinka Kornél esete, aki üzletét eladta és 8 évig nem foglalkozott hasonló üzlettel. A vevő Katschinka Kornél Utóda cég alatt folytatta a régi vállalatot és amidőn Katschinka Kornél 8 év után saját neve alatt újabb üzletet akart nyitni, a régi vállalat vevője tiltakozott ez ellen és Katschinka Kornélnek saját neve használatától való eltiltást kérte. Az ügy egységgel végződött, amennyiben Katschinka Kornél kötelezte magát arra, hogy újabb megkezdett üzletét Katschinka K. és Társa cég alatt fogja folytatni.

A választott bíróságnak ezekben a névhasználati ügyekben az a feladása, hogy amennyiben valamely név nem a személynek, hanem valamely vállalatnak megjelöléséket ismeretes, az illető nevet a vállalat jogszertű tulajdonosa használhatja csupán, tehát még saját nevének használatától is el kell tiltani azt, aki nevével valamely vállalatot együtt másra ruházta át.

Hasonló esetek voltak Biró-Bachschuch Bachruch A. ellen indított abbanhagyási keresete, továbbá a Perlesz Sertésnagyvágó Rt.-nak Péri Perlesz nagyvágó ellen indított pere, mely utóbbi esetben a választott bíróság arra kötelezte alperest, hogy a régi vállalatot való megkülönböztetés céljából Péri (Perlesz) Dezső nevet egyforma betűkkel és mind a három szót együttesen köteles használni.

A választott bíróság a gazdasági élettől visszavonult kereskedők nevének használatát sem engedte meg. Ezt az elvet Luczenbacher esetében mondogta ki a zsűri.

Legutóbb a következő érdekes eset foglalkoztatta a választott bíróságot: Egy fényképező, aki elköltözött régi helyéről, házi urával abban állapodott meg, hogy a kapu alatti kirakatát továbbra is fenttarthatja. Egy év múlva azonban a házába új fényképező költözött be, akinek érdekeit sértegte a versenytiltás kirakata, közbejöttére tehát a háziúr felmondotta a régi fényképezőnek a kirakat-bérlését. Erre a régi fényképező óvásszerű plakátot függesztett ki még meglévő kirakatában, amely-

Mit várhat Magyarország a német vámemelésektől?

Szabadkereskedők és védővámok harca Németországban

A Dawes-féle tervezet valóságos csodaszereket bizonyított Németország részére; a moratórium és az ezzel kapcsolatban megkapott 800 millió aranymárkás kölcsön új életélénkítő hatást a német kolosszus részére, amely

egy rövid év lefolyása alatt nemcsak a költségvetési deficitet tüntette el, hanem 1117 millió aranymárkás felesleget produkált.

A költségvetési egyensúly tehát helyreállított, ellenben nem állott meg helyre, a külkereskedelmi mérleg egyensúlya, csaknem 3 milliárd aranymárka a német birodalom egy költségvetési évi behozatali többlete, azaz

minden egyes német polgárra csaknem 50 aranymárka évi behozatali teher jut, illetve ennyivel adózik a külföldnek minden német fogyasztó.

A német államférfiak főgondját most a külkereskedelmi deficit megszüntetése képezi, tudják, hogy a Dawes-féle tervezet által terükre rótt szolgáltatásoknak csak árban tehetnek eleget, ez pedig csak úgy lehetséges, ha többet termelnek, mint amennyit fogyasztanak és többet exportálnak, mint amennyit importálnak.

Tehát mindenekelőtt a külkereskedelmi mérleg egyensúlyát kell helyreállítani, és most jönnek a protekcionisták az öreg ágyúval, hogy védővámokra van szükség, hogy csakis erős vámvédelemmel lehet a nemzeti termelést annyira felkocsi, hogy megfelelő export-többletet produkáljon.

Arra azonban nem gondolnak, hogy minden hatás ellenhatást szül, hogy a német vámvédelem szigorítása olyan represszáliákat vonhat maga után, melyek a kivitt legelőbb olyan mérvben fojadjak csökkenteni, mint ahogy az új német vámok csökkentik majd a behozatalt!

Elsősorban az agrárvámokat készül felemelni a birodalmi gyűlés előtt levő vámtarifanovaella, amely július 1-én lép életbe, ha a birodalmi gyűlés többsége elfogadja. A novella szerint a bennünket magyarokat leginkább érdeklő mezőgazdasági termékek vámtételei következőleg fognak alakulni:

buza eddigi vámjá 3.5 aranymárka, felemelt vámtétel 5.5 aranymárka, rozs eddigi vámjá 3 aranymárka, felemelt vámtétel 5 aranymárka, zab eddigi vámjá 3 aranymárka, felemelt vámtétel 5 aranymárka, zsir eddigi vámjá 10 aranymárka, felemelt vámtétel 10.2 aranymárka. **Miá tehát a buza, rozs és zab vámjá 60-65%-kal emelkedett, addig a zsir vámjánál az emelkedés csak 20%, ami azt tanúsítja, hogy az új vámtarifa megalkotására a buza, rozs és zabtermelő nagybírtokos junkerek voltak döntő befolyással.**

ben figyelmeztette a közönséget, hogy ő már nem lakik ebben a házban, tehát ne keressék fel a házban lévő műtermet, hanem jöjjenek új műtermébe. Egyáltalán pedig a szóbanforgó kirakatra hivatkozóknak nagy árendémenyt helyeztek kilátásba. A háza beköltözött új fényképező keresetere elítelték az illetőt tisztességtelen verseny címén a vevőkör elvonása miatt és kötelezték ezen cselekmények abbanhagyására.

Sokat foglalkoztatják még az üzleti világot azok a hirdetések, amelyekkel egyes vállalatok úgynevezett ingyennaptár hirdetének, nevezetesen azt, hogy a hónapnak valamelyik napját sorshúzas útján megjelölik és az illető napon eszközölt bevásárlások után fizetett összegeket a vállalat a vevőknek visszatéríti. Ez létezővilági kimeríti a tömeges és gyors vásárlásra ingerlő eladási módszer tényálladékat, ennél fogva ily rendszerű eladással csak külön iparhatósági engedély mellett szabad foglalkozni.

A német buzaárak 26-28 aranymárka között ingadoznak az importparitást nem érik el, miért tehát mézis a vámemelés? A német nagybírtokos érdekeltség úgy látszik a várható jó termés dacára az árak újbóli felszólására számít és ne hogy a 28-32 aranymárka közötti külföldi árú konkurenciája útjában álljon a belföldi árú emelésének, ezért kell emelni a váموkat. A 30 aranymárkás külföldi buza 32 márkára fog emelkedni az új vámtarifa folytán, a belföldi termelő tehát 30-31 márkára felemelheti buzájának az árát, anélkül, hogy a külföldi konkurencia keresztetzné útjait.

Bennünket főleg a liszt, sertés és lóvámok érdekelnek. A liszt vámját csaknem 100%-kal emeli fel az új tarifa; 10 aranymárkáról 18

aranymárkára, ami más szóval azt jelenti, hogy félmillió mm. liszt exportálása esetén 9 millió aranymárkát kell leróni vám fejében.

Sulyosan emeli a novella a sertés és lóvámokat is, 90 márkáról 500, illetve 9 márkáról 18 aranymárkára. De utóbbi emeléssel szemben meg van az ellenfegyverünk, ugyanis Németország importált fölünk lovakat, viszont mi is importálunk Németországból, főleg az u. n. meklenburgiakat, tehát ezek behozatalát ép úgy megszoríthatjuk, mint ahogy a németek megszorítják a magyar lovak behozatalt.

Ami pedig a lisztexport korlátozását illeti, ezt sem kell túlságosan tragikusnak venni, hiszen mi több iparicikeket importálunk, valamint ipari félgyártmányt is, Németországból, mint ők fölünk lisztet, vagy gabonát, tehát ki tudjuk parizolni a csapást, illetve a kereskedelmi szerződéskötés alkalmával csak abban az esetben tehetjük lehetővé a német iparicikék behozatalt, ha ők viszont nem görditenek akadályt a magyar liszt, illetve gabonakivitel útjába. A vámemelés hatása tehát elminálovódik, így hiábavaló lesz a protectionista erőlködés.

De még kérdés keresztül megy-e a birodalmi gyűlésen az új vámtarifa, hiszen ott nemcsak a bírtokosok és gyárosok, hanem a fogyasztók is képviselve vannak, akik tudják, hogy minden vámemelés az ő életüket drágítja meg és ezért ép úgy fognak küzdeni most is a vámemelés ellen, mint 1902-ben a Bülow-féle vámtarifa idején.

A harc azonban, amely most kezd Németországban kialakulni, csak egy fázisa annak a nagy küzdelemnek, amely a szabadkereskedelmek és a védővám eszméi között folyik, a küzdelem még nem dőlt el, de minél inkább tért nyer a világpolitikában a békeeszmé, a kienegszelés és testvéri kézfoadás gondolata, annál inkább nyer teret a gazdasági téren a szabadkereskedelmek eszméje, melynek győzelme csak feltartóztatni lehet, végleg megakadályozni azonban nem.

Jön az olcsósági hullám az élelmiszerpiacon

Buza, liszt, kenyér és burgonya-bessz követi a hús áresését

Az utóbbi hetekben a budapesti gabonatörszén mindinkább túlsúlyba jutott a termelők kínálata, melyvel szemben a kereslet tartózkodó állápontra helyezkedett, aminek magyarázata a közép-európai gabonapiacok, ugyisntén a hazai terméskilátások kedvező alakulásában található, ami kifejezésre jut az új buzaárak alakulásánál is. Csehországiában 1.90 ezer korona Jugoszláviában 8.60 dinár az új buza ára, míg

a magyar új buza ára 39 ezen korona körül mozog.

Ennek az áralakulásnak döntő jelentősége lesz természetesen a lisztárak kialakulása szempontjából is, mert szembeállítva a prompt buza-jegyzésekkel — kedvező terméskilátások mellett — az új nullás liszt ára, mintegy 6000 korona lesz, s

általában 25%-al lehet mérsékelni a lisztárakat, aminek természetesen a kenyér megfelelően árnycsökkentésére kell vezetnie.

Nem férhet kétség ahhoz, hogy ennek bekövetkezése esetén a kenyér olcsóbbodása nem maradhat elszigetelt jelenség az élelmiszerpiacon, s a kenyérárakhoz bizonyos mértékben alkalmazkodniok kell a többi, elsősorúdi közszükségletet képező élelmicikékek árának is. Így kétségtelenül

számítani lehet a burgonya nagy mértékű áresésére egyrészt a liszt olcsóbbodása alapján, másrészt pedig azért is, mert olyan nagymértékű, jómínőségű burgonya termésre van kilátás,

mely teljesen biztosítja a belföldi fogyasztást, kikapcsolja az utóállamokból való import szükségességét, sőt még exportra is lehetőséget nyújt. A békebeli arányok alapján a buza és a burgonya ára 5:1 viszonylatban állott egymáshoz, s szakértők véleménye szerint ennek az aráznak ismét ki kell alakulnia. Így tehát meg van minden kilátás arra, hogy a hús olcsóbbodásával már hónapok óta megindult folyamat nem marad elszigetelt jelenség, s

jótekonycs olcsósági hullám fog keresztülvonulni az egész élelmiszerpiacon.

olcsóbbá téve az ipari termelést s — talán — megindítva azt a körforgást, mely végre a gazdasági élet konszolidációjára vezet.

Beck Vilmos és Fial
gyapjárügyáral

Gross — Meseritsch
Emerich Dité Humpolec

Irodái:
Bécs VI, Hirschengasse 25

Holczler Viktor, Budapest
ékszerész, arany- és ezüstműves
Gyár és raktár: IV. Károly körút 10 (félelem).

Vilamos erőre berencézik. Készt mindenféle ékszer, arany- és ezüstműveket, alakított és javított. Állandó raktár mindennemű ékszer, ezüstárakban és órákban. Telefonszám: 116-24

Hiányos a felértékelési rendelet

A kisérvényesek sérelmei — Mi történik a latens-tartalékokkal? — Tőkeemelésnél nincs részvényösszevonási tilalom

A kormány kivételes hatalmat gyakorolhat az új alapításoknál

Végre öt hónapig tartó várakozás után megjelent a mérlegvalóság helyreállításáról szóló u. n. felértékelési rendelet, melyet Bud János pénzügyminiszter már a múlt év végén — nemzetgyűlési képviselővé való megválasztása alkalmával — részleti programbeszédében kitárába helyezte, mint a közel jövő legközelebbi alkotását. Közben lefolyt öt hónap, eltelt a közgyűlési szezon és

a vezető vállalatok — ugyyszólván kivétel nélkül — nyilvánosságra is hozták már mérlegeiket és pedig felértékelés nélkül.

Most azután megjelent a felértékelési rendelet és május hó 24-án élebe is lépett. A 4200/925. p. ú. sz. rendelet a Teszky-féle ideállogia gyűlömet jelenti. A hosszú és heves harc, amely akörül folyt, hogy az aranymérleg létező-e kötelező, vagy pedig papirkoronaalapon eszközöltessek-e a felértékelés, utóbbi álláspont javára dönt el. Tehát a kisintézetek álláspontra érvényesítik, melyek az aranymérlegre való áttéréstől minimális aranyvagyonuk miatt prezisztizik és közgazdasági súlyuk teljes elvesztését féltették. A 4200/925. p. ú. sz. elejti az aranymérleg tervét és a papirkoronákban való felértékelést teszi kötelezővé, olyképpen, hogy

minden nyilvános számadásra kötelezett cég, illetve vállalat tartozik 1925. január 1-iki vagyonállagáról megnyitómérleget felvenni,

amely magyar papirkoronaiban készítenőd. A tőzsdén jegyzett vállalatok azonban tartoznak angol fontokban és feltüntetést aktíváikat és passzíváikat az említett fordulónapon fennálló, de részletesen meg nem határozott kulcs, illetve szabályok szerint számítandó és igazolandó értékek szerint.

Az igazán hü és realis értékelést megkénytelen, ha minden egyes részvény jogot nyerne mérlegszakértői felülvizsgálatot kérni annak megállapítására: nem voltak-e a vagyonrészletek túlalacsony mérlegbe állítva a kisérvényesek megtévesztése céljából! Sajnos azonban a rendelet ezen fontos jogot csak a részvényesek legalább egyötödétét magában foglaló kisebbségnek adja meg, ismervé tehát a kisérvényesek szervezettségét, ez a jog valószínűleg csak írott malaszt marad.

A mérlegvalóság és hitelesség biztosítását célzó intézkedések mellett

legfontosabb intézkedés a felértékelési rendeletek az alaptőke-minimum meghatározása.

Minden nyilvános számadásra kötelezett vállalatnak ugyanis legalább 500 millió saját tőkét kell kimutatnia,

új vállalat pedig csak legalább két millilárd korona,

illetve helyi jellegű vállalatoknál 1 millilárd korona — saját vagyon — kimutatása esetén alakulhat. A rendelet azonban az elv alkalmazásában nem szigorúan következtet, amennyiben felhatalmazza a minisztert, hogy „kiszérelve” esetekben eltekinthessen a minimális részvénytőke kimutatásától. De a „kiszérelve” fogalom természetesen definiálva nincsen, ami teret nyújt az esetleges visszaélésekre, indokolatlan kedvezménybenrészesítésekre is.

Vitás kérdés továbbá, amennyiben a rendelet szövege világosan meg nem jelöli, hogy az értékesítéskor tartalk és adótartalk beszámítható-e a kimutatandó saját vagyon, illetve saját tőkekor keretében, hiszen az értékesítéskor tartalk és adótartalk is tőkekor, de nem tiszta vagyon, amennyiben lekötött célokat szolgál.

Amelyik vállalatnak nincsen meg a megkívánt minimum összegéig felelő tartalk és úgyiszlant tőkeemelésre köteles az a vállalat is, amelynek a megnyitómérleg kimutatott tiszta va-

gyon, azaz az aktívák többlete a passzívakkal szemben, meghaladja a jelenlegi részvénytőkét.

A tőkeemelés felbélyegzés utján hajtható végre,

új kibocsátás tilos, ami újabb gát a részvényinflatció túltengésével szemben. Ez is helyes, hiszen Csanakmagyarország minden egyes lakosára 20 darab tőzsdén jegyzett részvény esik, míg Nagymagyarországnak 1914-ben csak minden harmadik lakosára esett egy-egy tőzsdén jegyzett részvény. Ez absurd állapot, amelyet mielőbb megszüntetni kell. Nem világos azonban a rendeletnek a részvényösszevonásra vonatkozó része sem. A szöveg ugyanis csak annyit mond, hogy részvényfelértékeléskor céljából nem szabad a részvényeket számtal csökkenteni, illetve a részvényeket összevonni, nem mondja meg azonban, miképpen történhetik a részvényfelértékeléssel kapcsolatban a részvények túlmag számanak csökkentése céljából elhatározandó részvényösszevonás? Pedig a kérdés tisztázása elsőrendű fontosságú, főleg a kisérvényesek szempontjából. Ha például a Hitelbank 1,375.000 darab részvénynek 137.500 darabra való összevonását határozna el, mely esetben még mindig csaknem ugyanannyi részvénye volna, mint 1914-ben, akkor minden 10 részvény lenne egy részvényre összevonva, tehát az öt részvényvel rendelkező kisérvényes, akár esetleg magánúton egy költséket a felét átvette, a hosszú idején kénytelen volna öt részvényét beszovalgatni és

minthogy a törtrészvények nem lesznek kladva, tehát csakis pénzben kaphatja meg az ellenértéket a jelenlegi ártyalok alapján. Azaz öt részvényért kap 1,375.000 koronát. Ha a Hitelbank aranyvagyonát felértékelés esetén csak 60 millió aranykoronára értékeljük, így is öt részvényre 3 millió papirkorona jutna az öt részvényt becsesülő kisérvényesek tehát a tárgyi érték — szubstans — 40 százalékát elveszítendő, ahol magasabb fokú az aláértékelés, ott a veszteség százalékaránya is természetesen magasabb lesz.

A rendelet szerint kimutatandó a tiszta vagyon és a régi részvénytőke közötti különbségnek felé a rendes tartaléka lehet helyezni, vajjon miért csak „lehet” és miért nem „kell”? Hiszen a bonitás fokozásának főkéllke a kiadós tartalékolás, ezt tehát mindenképpen elő kell segíteni.

Részvényes csak úgy tud majd tényleg tisztá képet alkotni magának a vállalat vagyonáról, ha a látható tartalék kello arányban áll a tényleges vagyonállaggal, a latenciák pedig kisebbek.

A latenciák teljes eltüntetése azonban nem kívánatos mindaddig, amíg a szánálási válság véget nem ért, mert hiszen a latenciák képezik az alapot az esetleg szükségesnek mutatkozó leírások fedezésére, anélkül, hogy a látható tőkeerőt esőketeni kellene, ami bizonyára gyengíti az intézet prezisztizéjét is.

Jelenleg a 298 tőzsdén jegyzett vállalatnak kimutatott részvénytőkéje 1962 millilárd papir, illetve 128 millió aranykorona, látható tartalékokkal együtt. Egy vállalatra tehát átlag 6 millilárd papir, illetve 400.000 aranykorona esik a látható tőkeerőből, azonban a békéidő 800—900.000 koronás aranyállagával.

A részvényvagyon ellenben az ártyalymérték alapján 863 millió arany, illetve 2 billiót meghaladó papirkoronaösszeg. Tehát a latenciák hatszorosan múlják felül a látható tőkeerőt, míg békéidőben alig kétszeresen, számos vállalatnál még ennyszer sem múlták felül. Ez mindenesetre irreális állapot, amit csakis az alaptőkek és látható tartalékok egyenletes és arányos felemelésével lehet eliminálni.

A „leszállított” vigalmiládó 1900 millióval több terhet jelent a polgárságnak

„Adóleszállítás”, amely közel 2 millilárd többjövédelmet hoz a fővárosnak — Hogyan „méréskelte” a főváros a vigalmiládót?

A színházak, mulatók, mozik, varieték rescegnek-roponak a rettentően súlyos gazdasági krízis alatt. Nem is annyira a közönség érdeklődésének hiányát panaszozzák, mint azokat a végnélküli terheket, amelyeket különböző adók és hatósági díjak alakjában rónak ezekre a roskadozó kulturális intézményekre. Ma már az a helyzet, hogy egy színház vagy mozi telt ház esetében sem tudja fedezni kiadásait, mert a bevétel nagy részét felémeszti a horribilis vigalmi adó, a tőzoldíj, a rendőri ügyoldíj, a forgalmi adó és egy sereg más illeték, amely mind a hatóságokhoz vándorol a színházi vagy a mulató pénztárából. Nem régen a szinagazgatók és a többi szórakozóhelyek vezetői küldöttségrel jártak a fővárosnál, hogy legalább az elviselhetetlenül magas és igazságtalanul megállapított vigalmi adót mérsékeljék. A városházán reményteljes ígéretekkel bocsátot-

ták el a küldöttséget s biztosították az igazgatókat, hogy jogos kérelmüket rövidesen honorálni fogja a főváros. Hénapok teltek el, de a vigalmi adó ennek ellenére sem csökkent. Végül az elmut napokban a tanács csakugyan módosította a vigalmi adóról szóló szabályrendeletet s megváltoztatta az eddigi adókulcsokat. Mindenki azt fogja hiinni, hogy a módosítás abból állott, hogy az egész vonalon mérsékeltebb adókulcsot állapított meg a tanács, hogy ígymondó enyhíten a kűzököz szórakozóhelyek nehe helyzetén. Azonban nem ez történt. Csakugyan leszállították egynehány vigalmi adótétel adókulcsát, azonban csak olyan szórakozóhelyeknél,

melyekben csupán a közönség kisebb része vesz részt, ellenben ezzel egyidejűleg fölemelték azoknak a szórakozó-

soknak a vigalmi adóját, amelyek a közönség tízezreit, a tömegeket érdeklék.

A tanács tehát miatlant néhány száz ember terheit csökkentette, de a tízezrek valaira dupla terhet rótt. De a gondoljuk, hogy a főváros urai rossz üzletemberek s csupán az egyes tétélek leszállítása által elmaradó adójövédelmeket akarta a másik oldalán adóemelésvel pótolni. A tekintetes tanácsnak volt gondja arra, hogy itt is a főváros járjon jól, mert mint a tanácsi kisérőjelentés mondja, az egyes szórakozások adókulcsának leszállítása 2100 millióval csökkenti az adóhozadékat, de a másik oldalán

az emelés 4000 millió többjövédelmet biztosít.

Ime tehát, a főváros tanácsa leszállította a vigalmi adót, mégpedig úgy, hogy ezentul 1900 millióval több jövédelme lesz ebből az adóemből, mint eddig. Ez az eset egyik leglakaszusabb példája annak, hogyan kezelik a főváros eddigi urai a polgárság érdekeit.

Egyébként az új vigalmi adótételek a következőképp vannak megállapítva: Hangversenyeknél 100.000 K-ás jegyár 10%, 100.000 K-án felül 15%.

Onálló táncelőadások vagy mutatványoknál 100.000 K-ás jegyár 15%, ezen felül 20%.

A testnevelési sportversenyeken 5%, labdarugó, ping-pong, kerékpár és ökölvívó versenyeken 12 és fel %, motorkerékpár, csónak, gépkocsi és repülőgépv versenyeken 20%. Profeszionista sportolók részvételével rendezett bármilyen versenyenél 25%.

Idegennyelű színi, opera- és operett-előadásoknál 10%. Magánszínházak idegennyelű színi, opera- és operettelőadásain (ahol egyénel több főszereplő nem magyarnyelű) 20%.

Kézművészeti és iparművészeti kiállításokon, bálakon, táncvigalmakon, lövés és ügytversenyeken 20%.

A kaszinókban, klubokban, társaskörökben játszott kártya, vagy ezzel egy tekintet alá eső bármely más játékkert szabott használati díj után 25%. A kávéházakban, vendéglőkben vagy más nyilvános helyiségekben játszott kártya vagy más játék használati díja után 33 egy harmad %.

Adóféltés szempontjából belépődíjnak számít a szórakozóhelyeken az elővételi, a ruhatári díj, a műsor, színtap, tárgymutató stb.

A belépődíjhoz nem kötött szórakozások alkalmával oly helyiségekben, ahol a szórakozást zene nyújtja személyenként 500, ahol hangverseny, mozi vagy más előadás van 1000, ahol táncelőadás, vagy a közönség táncolhat 3000 K a vigalmi adó.

A kereskedelmi szakoktatás reformja

A kereskedelmi iskolai tanárok országosa egyesülete beadvánnyal fordult a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez, melyben az 1920. évből kibocsátott kereskedelmi oktatás tantervének a megváltoztatását kérte.

Ebben az ügyben tárgyalások voltak a közoktatásügyi és kereskedelmiügyi miniszteriumok között, melyek eredménye gyanánt határozatba ment, hogy a kérdés egész komplementár véleményésre kiadják az ipari és kereskedelmi oktatási tanácsnak.

Adág is azonban, míg a tanács munkálataival elkészült a legsürgősebb kívánalmakat a vallás- és közoktatásügyi miniszterium rendeletileg teljesíti.

A legközelebbi megjelenő rendelet ki fogja mondani, hogy a németen kívül tanított második nyelvetek az oktatása már az első évfolyamban megkezdődjék és ugyancsak az első évfolyamban vétessek fel egy új tárgy kereskedelmi alapismeretek elnevezése alatt.

A tantervnek eddigi kettőszarát az alsó és felső két-két osztásos a miniszterium máris megszüntetnek tekintik és a jövő évtől kezdve a második év végével külön bizonyítványok nem fognak kiadani.

A további javaslatok között, melyek az ipari és kereskedelmi oktatási tanács elé kerülnek, szerepel az oktatásnak a gyakorlati élethez való hozzáadomítása, egyes tárgyak tanítási rendjének megváltoztatása, a heti órászámnak maximálisan harminc órában való megállapítása, a kizárólagos délelőtti oktatás, kötelező játékdéltáncok és havonként egy kirándulási nap elrendelése.

A Budapesti Nemzetközi Automobilkiállítás és a párisi automobilszalon szenzációja

Chenard & Walcker

tehervonatú automobil (traktor) vontatóképesége 100 fonna, 100 km.-ként benzinfogyasztás 30 liter, óránkénti sebesség 45 km.

Dezérképuislet:

Róka és Társa automobil rí. V, Csánady u. 3

Teherautók, pótkocsik és autóbuzsok nagy választékban raktáron

